

Bosna i Hercegovina
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
V L A D A

- NACRT -

Z A K O N

O ORGANIZACIJI TIJELA UPRAVE U
ŽUPANIJI ZAPADNOHERCEGOVAČKOJ

Široki Brijeg, svibanj 2006. godine

ZAKON O ORGANIZACIJI TIJELA UPRAVE U ŽUPANIJI ZAPADNOHERCEGOVAČKOJ

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom se uređuje organizacija i način funkcioniranja tijela državne uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj (u daljnjem tekstu: Županija) koja obuhvaća položaj, ulogu, ustrojstvo, ovlasti i obveze u obavljanju upravnih, stručnih i drugih poslova, međusobne odnose tijela uprave i odnos tijela uprave prema građanima, tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, ombudsmanima, gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama (u daljnjem tekstu: pravna osoba), kao i druga pitanja od značenja za organizaciju i rad tijela državne uprave na svim razinama vlasti u Županiji.

Članak 2.

Tijela državne uprave Županije, grada i općina (u daljnjem tekstu: tijela uprave) osnivaju se za obavljanje upravnih, stručnih i drugih poslova koji se zakonom i drugim propisima stavljaju u njihovu nadležnost.

Određene upravne poslove mogu obavljati i pravne osobe kada im je zakonom, odnosno odlukom gradskog i općinskog vijeća povjereno obavljanje javnih ovlasti, na način predviđen ovim Zakonom.

Članak 3.

Tijela uprave dužna su u svom radu osigurati učinkovito i potpuno ostvarivanje svih prava i sloboda građana koja su predviđena u Ustavu Županije zapadnohercegovačke.

Članak 4.

Rad tijela uprave zasniva se na načelu zakonitosti, transparentnosti, javnosti, odgovornosti, učinkovitosti, ekonomičnosti, profesionalnoj nepristrasnosti i političkoj neovisnosti, ukoliko za određene izuzetne situacije za neke od ovih načela zakonom nije drukčije određeno.

Tijela uprave poslove uprave iz svoje nadležnosti obavljaju samostalno, u granicama ovlasti utvrđenih u ustavu, zakonu i drugim propisima.

Članak 5.

Nadležnost županijskih tijela uprave i upravnih organizacija utvrđuje se zakonom kojim se uređuje određena upravna oblast, a nadležnost gradskih i općinskih tijela uprave utvrđuje se odlukama gradskog, odnosno općinskog vijeća kojima se uređuju poslovi lokalne samouprave grada, odnosno općine.

Županijska, gradska i općinska tijela nadležna su da obavljaju i upravne i stručne poslove koji se federalnim odnosno županijskim zakonom delegiraju ili prenesu na županiju, grad odnosno općinu.

Članak 6.

U tijelima uprave službeni jezik je hrvatski jezik.

U postupcima pred tijelima uprave građani se mogu koristiti i drugim jezikom ukoliko ne poznaju službeni jezik iz stavka 1. ovog članka, pri čemu se osigurava prevoditelj.

Službeno pismo u tijelima uprave je latinica.

Članak 7.

Vlada Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Vlada Županije) obavlja koordinaciju, usklađivanje i usmjeravanje rada županijskih tijela uprave i upravnih organizacija, kao i nadzor nad njihovim radom, sukladno Ustavu i Županijskom zakonu.

Ovlasti iz stavka 1. ovoga članka, za gradska, odnosno općinska tijela uprave i upravne organizacije obavlja gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.

Članak 8.

Kontrola zakonitosti upravnih i drugih akata koja donose tijela uprave obavlja se putem upravnog nadzora koji se ostvaruje na način predviđen ovim Zakonom.

Članak 9.

Zakonitost konačnih upravnih akata koja donose tijela uprave rješavajući upravne stvari u upravnom postupku osigurava se u upravnom sporu kod nadležnog suda, ako zakonom nije drukčije određeno.

II – POSLOVI TIJELA UPRAVE

1. Zajednička odredba

Članak 10.

Tijela uprave, iz okvira svoje nadležnosti, obavljaju sljedeće upravne i stručne poslove:

- 1) izvršavaju zakone i druge propise;
- 2) obavljaju upravni nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa;
- 3) donose podzakonske propise za provedbu zakona i drugih propisa;
- 4) pripremaju propise i daju preporuke iz oblasti zakonodavstva;
- 5) daju odgovore na pitanja tijela zakonodavne i izvršne vlasti i pravnih i fizičkih osoba koja se odnose na njihovu nadležnost;
- 6) prate stanje u oblastima za koje su osnovani i odgovaraju za stanje u tim oblastima;
- 7) obavljaju i druge upravne i stručne poslove određene zakonom i drugim propisima.

Poslovi iz stavka 1. ovoga članka, obavljaju se na način utvrđen u odredbama čl. 11. do 24. ovoga Zakona.

2. Izvršavanje zakona i drugih propisa

Članak 11.

Izvršavanje zakona i drugih propisa tijela uprave ostvaruju putem rješavanja upravnih stvari u upravnom postupku i obavljanjem stručnih poslova na način predviđen zakonom i drugim propisima kojima je regulirana određena upravna oblast.

Članak 12.

Županijska tijela uprave neposredno izvršavaju županijske zakone i druge županijske propise, kao i upravne poslove koji se federalnim zakonom ili drugim federalnim propisom, kao i zakonom i drugim propisom Bosne i Hercegovine povjere na obavljanje županijskim tijelima uprave, i osiguravaju izvršavanje županijskih zakona i drugih županijskih propisa kojima su određeni upravni poslovi preneseni na obavljanje gradskim ili općinskim tijelima uprave na području Županije.

Članak 13.

Gradska odnosno općinska tijela uprave neposredno izvršavaju propise koje donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće iz oblasti lokalne samouprave grada, odnosno općine, kao i upravne poslove koji se federalnim, odnosno županijskim zakonima i drugim propisima i propisima Bosne i Hercegovine prenesu ili delegiraju na obavljanje gradskim ili općinskim tijelima uprave.

3. Obavljanje upravnog nadzora nad provedbom zakona i drugih propisa

Članak 14.

Tijela uprave upravni nadzor ostvaruju tako što obavljaju nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa, kao i zakonito postupanje tijela uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima u obavljanju poslova iz njihove nadležnosti.

Upravni nadzor iz stavka 1. ovoga članka, obuhvaća:

- 1) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose tijela uprave kojima se rješava u upravnim stvarima u upravnom postupku;
- 2) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose pravne osobe s javnim ovlastima;
- 3) inspeksijski nadzor.

Članak 15.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose tijela uprave kojima se rješava o upravnim stvarima u upravnom postupku obavlja se putem rješavanja u drugostupanjskom upravnom postupku, sukladno ovlastima koja po zakonu ima drugostupanjsko tijelo kada rješava u tom postupku.

Članak 16.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose pravne osobe s javnim ovlastima, tijela uprave obavljaju u odnosu na rješavanje o pravima i obvezama građana i pravnih osoba koja su zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća, sukladno zakonu, prenesena da o njima odlučuju pravne osobe s javnim ovlastima.

Članak 17.

Inspekcijski nadzor tijela uprave odnosno posebne uprave za inspekcije obavljaju tako što ostvaruju neposredan uvid u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih osoba i građana glede pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimaju upravne i druge mjere za koje su ovlaštena zakonom, odnosno propisom gradskog ili općinskog vijeća, kao i kontrolu zakonitog postupanja tijela uprave u obavljanju upravnih poslova iz njihove nadležnosti.

Inspekcijski nadzor obavljaju inspekcije tijela uprave, kao i inspekcije koje su posebnim zakonom organizirane u okviru posebnih uprava za inspekcije.

4. Donošenje podzakonskih propisa

Članak 18.

Tijela uprave donose podzakonske propise predviđene ovim Zakonom, kada su na to zakonom izričito ovlaštena.

5. Pripremanje propisa i davanje preporuka iz oblasti zakonodavstva

Članak 19.

Tijela uprave dužna su da, u poslovima iz svoje nadležnosti, pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči tijelo zakonodavne ili izvršne vlasti, odnosno kada samostalno ocijene da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis ili treba obaviti izmjene i dopune zakona ili drugog propisa iz oblasti za koju su nadležni.

Tijela uprave imaju obvezu dati preporuku tijelu zakonodavne ili izvršne vlasti da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis u određenoj upravnoj oblasti i obrazložiti ciljeve koji se žele postići donošenjem tog propisa.

Članak 20.

Prilikom izrade zakona i drugih propisa tijela uprave su obvezna pribavljati mišljenja od drugih tijela uprave ako se tim propisima reguliraju pitanja iz nadležnosti tih tijela uprave, a prema potrebi, mišljenja se mogu pribavljati i od odgovarajućih stručnih ustanova i zainteresiranih pravnih osoba, ako je to mišljenje od značenja za uređivanje odgovarajućih pitanja iz njihove nadležnosti.

Ako se za sprovođenje zakona ili drugog propisa koji se predlažu, moraju osigurati određena financijska sredstva, u tom slučaju tijela uprave su obvezna da u obrazloženju tog propisa iskažu orijentacijski iznos financijskih sredstava koja su potrebna za njegovo izvršavanje i da odrede izvore iz kojih treba osigurati ta sredstva.

6. Davanje odgovora na pitanja tijela zakonodavne i tijela izvršne vlasti i pravnih i fizičkih osoba

Članak 21.

Tijela uprave obvezna su pripremati i davati odgovore na pitanja tijela zakonodavne, odnosno tijela izvršne vlasti koja se odnose na izvršavanje zakona i drugih propisa iz njihove nadležnosti, te o stanju i problemima u oblasti za koju su tijela uprave osnovana, kao i davati odgovore na upite pravnih i fizičkih osoba u svezi rješavanja njihovih prava i dužnosti u upravnom postupku.

7. Praćenje stanja u oblastima za koje su tijela uprave osnovana i odgovornost za stanje u tim oblastima

Članak 22.

Praćenje stanja u oblastima za koje su tijela uprave osnovana odnosi se prvenstveno na stanje izvršavanja zakona i drugih propisa, što se utvrđuje na temelju podataka koje sami prikupljaju na način predviđen zakonom ili drugim propisom, kao i podataka koje na njihov zahtjev prikupljaju, obrađuju i dostavljaju druga tijela i pravne osobe i utvrđuju stanje i nastale posljedice, te u svezi rješavanja utvrđenih problema poduzimaju mjere za koje su ovlašteni.

Na temelju podataka iz stavka 1. ovoga članka, tijela uprave izrađuju analitičke, informativne i druge materijale koje dostavljaju nadležnim izvršnim i zakonodavnim tijelima vlasti na razmatranje u cilju upoznavanja tih tijela sa stanjem u određenoj oblasti i potrebom poduzimanja odgovarajućih mjera.

Članak 23.

Tijela uprave odgovorna su, u okviru svoje nadležnosti, za stanje u oblastima za koje su osnovana, i to glede izvršavanja zakona i drugih propisa i zakonitost upravnih i drugih akata koji se donose u izvršavanju tih propisa, kao i za točnost i ažurnost podataka koja podnose nadležnim zakonodavnim i izvršnim tijelima vlasti i za točnost i ažurnost podataka o kojima, na temelju zakona i drugog propisa, vode propisane službene evidencije.

U ostvarivanju odgovornosti iz stavka 1. ovoga članka, tijela uprave Županije, dužna su redovito u određenim vremenskim periodima informirati Vladu Županije, o stanju, problemima i mjerama koje bi trebalo poduzimati, a gradska odnosno općinska tijela uprave o tom stanju informiraju gradsko, odnosno općinsko vijeće.

Kada se u određenoj oblasti ne izvršavaju zakoni i drugi propisi, tijela uprave su dužna odmah poduzeti konkretne mjere za koje su ovlaštena, odnosno da tijelima iz stavka 2. ovoga članka, predlože poduzimanje odgovarajućih žurnih mjera iz njihove nadležnosti za rješavanje tih problema, sukladno Zakonu.

Članak 24.

Ako se u analitičkim, informativnim ili drugim materijalima koje pripremaju tijela uprave, zahtijevaju materijalni izdaci, tijela uprave obvezna su da u obrazloženju tih materijala iskažu orijentacijski iznos financijskih sredstava koja su potrebna za provođenje tih materijala i odrede izvore iz kojih treba osigurati ta sredstva.

III POVJERAVANJE JAVNIH OVLAŠTI PRAVNIM OSOBAMA NA RJEŠAVANJE

Članak 25.

Određeni upravni i stručni poslovi iz nadležnosti tijela uprave mogu se povjeravati na obavljanje pravnim osobama (u daljnjem tekstu: pravne osobe s javnim ovlaštima), kada je to svrsishodno i kada se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obveza građana i pravnih osoba.

Povjeravanje javnih ovlaštih iz stavka 1. ovoga članka, obavlja se županijskim zakonom, za upravne i stručne poslove iz nadležnosti županijskih tijela uprave, a odlukom

gradskog, odnosno općinskog vijeća povjeravanje javnih ovlasti može obavljati za određene upravne i stručne poslove iz djelokruga lokalne samouprave grada, odnosno općine.

Pravnim osobama s javnim ovlastima ne mogu se povjeravati poslovi inspekcijskog nadzora, osim stručnih poslova koji su od značenja za obavljanje inspekcijskog nadzora kao što su: ekspertize, tehnička ispitivanja i sl., ili su za obavljanje tih poslova potrebna posebna stručna znanja (tehničke i druge struke) ili ako je potrebna primjena znanstvenih ili posebnih stručnih metoda koje se mogu osigurati samo posebnom opremom (laboratorije i dr.), a za koje u tijelu uprave ne postoje kadrovske, tehničke i druge mogućnosti za obavljanje tih poslova.

Članak 26.

Na pravne osobe s javnim ovlastima u odnosu na obavljanje pitanja iz javnih ovlasti shodno se primjenjuju načela utvrđena u članku 4. ovoga Zakona.

Zakonom odnosno odlukom gradskog i općinskog vijeća kojim se povjeravaju javne ovlasti određuje se način obavljanja javnih ovlasti iz članka 25. ovoga Zakona, kao i ovlasti i obveze tijela uprave glede obavljanja upravnog nadzora u odnosu na obavljanje prenesenih javnih ovlasti od strane pravnih osoba s javnim ovlastima.

Članak 27.

Ako pravne osobe s javnim ovlastima ne obavljaju povjerene poslove sukladno zakonu i drugom propisu, tijelo uprave koje obavlja upravni nadzor obvezno je pismeno upozoriti tijelo upravljanja te pravne osobe koja obavlja javne ovlasti i naložiti mu mjere za rješavanje tog pitanja, a prema potrebi, obvezno je poduzeti i druge mjere u okviru svojih prava i dužnosti i time osigura da se javne ovlasti obavljaju sukladno zakonu i drugom propisu kojim su te ovlasti povjerene.

Tijelo upravljanja pravne osobe s javnim ovlastima dužno je postupiti po nalogu tijela uprave iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 28.

Upravni nadzor nad radom pravnih osoba s javnim ovlastima, u obavljanju upravnih poslova koji su preneseni na te pravne osobe, obavljaju tijela uprave iz upravne oblasti i razine vlasti kojoj pripadaju upravni poslovi koji se obavljaju na temelju javnih ovlasti, sukladno ovom i drugom zakonu, odnosno odluci gradskog i općinskog vijeća kojim su te ovlasti povjerene.

Članak 29.

U obavljanju upravnog nadzora nad radom pravnih osoba s javnim ovlastima, u odnosu na povjerene javne ovlasti, nadležno tijelo uprave ima sljedeća prava i dužnosti:

- 1) provoditi inspekcijski nadzor i u okviru svoje nadležnosti osiguravati zakonito i u propisanim rokovima obavljanje poslova koji se odnose na javne ovlasti;
- 2) rješavati po žalbama izjavljenim protiv donesenih upravnih akata u obavljanju povjerenih javnih ovlasti, kada je to utvrđeno zakonom, odnosno odlukom gradskog i općinskog vijeća;
- 3) prema potrebi davati stručna uputstva i objašnjenja za primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na obavljanje povjerenih javnih ovlasti;
- 4) poduzimati i druge mjere i obavljati druga prava koja po zakonu ima drugostupanjsko tijelo uprave u rješavanju upravnih stvari u drugostupanjskom upravnom postupku.

Pravne osobe s javnim ovlastima dužne su nadležnom tijelu uprave koje obavlja upravni nadzor nad njihovim radom najmanje jedanput godišnje podnijeti izvješće o vršenju povjerenih javnih ovlasti, i da na traženje tih tijela uprave, dostavljaju određene podatke i dokumenta koja su od značenja za obavljanje upravnog nadzora u obavljanju javnih ovlasti.

IV – OSNIVANJE TIJELA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA

1. Načela za osnivanje tijela uprave i upravnih organizacija

a) Zajednička odredba

Članak 30.

Za obavljanje poslova iz članka 10. ovoga Zakona, osnivaju se tijela uprave i upravne organizacije, predviđene ovim Zakonom.

Tijela uprave osnivaju se za obavljanje upravnih, stručnih i drugih poslova (u daljnjem tekstu: upravni i stručni poslovi), a upravne organizacije osnivaju se za obavljanje stručnih i drugih poslova (u daljnjem tekstu: stručni poslovi).

b) Tijela uprave

Članak 31.

Tijela uprave osnivaju se na svim razinama vlasti u županiji, i to:

- županijska tijela uprave za obavljanje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti županije,
- gradska i općinska tijela uprave za obavljanje upravnih i stručnih poslova iz samoupravnog djelokruga grada odnosno općine.

Članak 32.

Tijela uprave osnivaju se na način koji osigurava potpuno, učinkovito i racionalno obavljanje svih upravnih i stručnih poslova iz okvira nadležnosti Županije, a u gradu i općini iz okvira lokalne samouprave grada, odnosno općine i učinkovito ostvarivanje prava i izvršavanje obveza građana i pravnih osoba.

Tijela uprave osnivaju se prema vrsti i obimu poslova i načelima grupiranja poslova prema vrsti, složenosti i međusobnoj funkcionalnoj povezanosti, kao i s potrebama osiguranja učinkovitog rukovođenja radom tijela uprave.

c) Upravne organizacije

Članak 33.

Upravne organizacije osnivaju se za obavljanje stručnih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda rada i sa njima povezanih upravnih poslova.

Upravne organizacije, osnivaju se na razini Županije, a iznimno mogu se osnivati i u gradu i općini, i to prvenstveno u većim općinama, ako za njihovim osnivanjem ima stvarne potrebe i ako postoje poslovi koji spadaju u nadležnost upravnih organizacija.

Upravne organizacije u gradu i općini mogu se osnovati samo pod uvjetom ako se poslovi iz stavka 1. ovoga članka, ne mogu obavljati u okviru gradskog, odnosno općinskog tijela uprave, s tim što grad i općina mogu osnovati zajedničku upravnu organizaciju, ako se time postiže racionalnije i učinkovitije obavljanje određenih poslova.

Zakonom, odnosno odlukom kojom se obavlja osnivanje upravnih organizacija (samostalne ili u sastavu tijela uprave) može se utvrditi da upravna organizacija ima svojstvo pravne osobe.

d) Kriteriji za osnivanje tijela uprave i upravnih organizacija

Članak 34.

Prilikom osnivanja tijela uprave, odnosno upravnih organizacija, mora se polaziti od sljedećih kriterija, i to:

a) da se broj i vrsta tijela uprave i upravnih organizacija osniva isključivo prema obujmu i vrsti upravnih i stručnih poslova koji su zakonom i drugim propisima stavljeni u nadležnost tijela uprave, odnosno upravnih organizacija;

b) da se isti i slični upravni i stručni poslovi obavljaju u okviru jednog tijela uprave, odnosno jedne upravne organizacije i tako osigura da se takvi poslovi grupiraju u okviru istog tijela uprave, odnosno iste upravne organizacije.

c) da se poslovi iz nadležnosti Federacije koji su federalnim zakonom preneseni na obavljanje Županiji, gradu ili općini stave u nadležnost onog tijela uprave, odnosno upravne organizacije koji imaju iste ili slične poslove u svojoj nadležnosti i tako izbjegavati osnivanje posebnih tijela za obavljanje prenesenih poslova, ako federalnim zakonom nije drugačije određeno;

d) da broj i vrsta tijela uprave i upravnih organizacija bude prilagođen broju stanovnika i ekonomskoj razvijenosti Županije, grada i općine;

e) da se, posebno u općinama s velikim područjem i udaljenosti pojedinih naseljenih mjesta od sjedišta općine, određeni upravni poslovi iz lokalne samouprave općine organiziraju tako da se obavljaju u mjesnim zajednicama, što bi se moglo odnositi osobito na poslove koji se odnose na prijam zahtjeva stranaka, izdavanje uvjerenja i drugih isprava o podacima iz službenih evidencija koje vode općinska tijela uprave i ovjeravanje isprava i slični poslovi, što se uređuje odlukom općinskog vijeća. Organiziranje takvog načina obavljanja tih poslova može se obavljati samo u onim mjesnim zajednicama koje imaju odgovarajući prostor, kadrove, materijalne i tehničke uvjete, s tim što obavljanje tih poslova mora biti pod neposrednim nadzorom općinskog tijela uprave u čiju nadležnost spadaju ti poslovi.

2. Osnivanje tijela uprave i upravnih organizacija

a) Osnivanje županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija

Članak 35.

Županijska tijela uprave i županijske upravne organizacije, osnivaju se i ukidaju i njihov djelokrug se utvrđuje županijskim zakonom o organizaciji i djelokrugu županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu.

Članak 36.

Županijska tijela uprave su: županijska ministarstva i županijske uprave. Županijske uprave mogu se osnivati kao samostalne županijske uprave i kao županijske uprave u sastavu županijskog ministarstva.

Članak 37.

Županijsko ministarstvo osniva se za obavljanje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti Županije iz jedne ili više srodnih oblasti u kojima županijska tijela uprave, u cjelini ili u većem obimu, neposredno izvršavaju ili osiguravaju izvršavanje županijskih zakona i drugih županijskih propisa i odgovaraju za njihovo izvršenje.

Članak 38.

Županijska uprava osniva se za obavljanje određenih upravnih i stručnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijeva posebnu organiziranost i samostalnost u radu.

Članak 39.

Županijske upravne organizacije su: županijski zavodi, županijska ravnateljstva i županijske agencije.

Županijskim zakonom iz članka 35. ovoga Zakona, mogu se osnivati županijske upravne organizacije drugog naziva, što se konkretno određuje tim zakonom, ako je to adekvatnije materiji koja se nalazi u nadležnosti te organizacije.

Županijske upravne organizacije mogu se osnovati kao samostalne županijske upravne organizacije i kao županijske upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva.

Članak 40.

Županijski zavod osniva se za obavljanje određenih stručnih i drugih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda rada i sa njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijeva organiziranje posebnog tijela i da bude samostalan u radu.

Članak 41.

Županijsko ravnateljstvo i županijska agencija osnivaju se za obavljanje određenih stručnih poslova pretežno gospodarskog karaktera i sa njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijevaju organiziranje posebnog tijela i samostalnost u radu.

Članak 42.

Županijske uprave i županijske upravne organizacije mogu se osnivati u sastavu županijskog ministarstva onda kada je to potrebno zbog međusobne povezanosti poslova iz nadležnosti županijskog ministarstva i županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije i kad je, pored određenog stupnja samostalnosti u obavljanju poslova iz nadležnosti uprave, odnosno upravne organizacije, potrebno osigurati da županijsko ministarstvo obavlja usmjeravanje i nadzor u obavljanju poslova iz nadležnosti tih uprava, odnosno organizacija.

Županijske uprave i županijske upravne organizacije iz stavka 1. ovoga članka, samostalne su u svom radu glede izvršavanja svih poslova iz svoje nadležnosti, osim u pitanjima iz članka 43. ovoga Zakona, koje ostvaruje županijsko ministarstvo u čijem se sastavu nalaze te uprave, odnosno organizacije.

Članak 43.

U poslovima iz nadležnosti županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, županijski ministar donosi podzakonske propise i opće akte za izvršavanje županijskih zakona iz tih oblasti i obavlja upravni nadzor nad radom te uprave, odnosno organizacije.

U obavljanju upravnog nadzora iz stavka 1. ovoga članka, nad radom uprave i radom upravne organizacije koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, županijski ministar ima sljedeće ovlasti:

1) da rješava u upravnom postupku o pravnim lijekovima izjavljenim protiv upravnih akata koje donosi uprava, odnosno upravna organizacija, ako posebnim županijskim zakonom nije određeno da o tome rješava drugo tijelo;

2) da daje suglasnost na akte uprave, odnosno upravne organizacije koje oni donose izvan upravnog postupka, kada je to županijskim zakonom određeno;

3) da traži izvješća i obavještenja o radu uprave, odnosno upravne organizacije u svezi izvršavanja poslova iz njihove nadležnosti;

4) da odredi izvršenje pojedinih zadataka iz nadležnosti uprave, odnosno upravne organizacije i rokove za njihovo izvršenje;

5) da obavlja druge ovlasti koje su mu posebnim zakonom dane u nadležnost.

Županijske uprave i županijske upravne organizacije iz stavka 1. ovoga članka, u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, neposredno ostvaruju suradnju s drugim tijelima uprave i pravnim osobama, a odnose prema Vladi Županije, i Skupštini Županije, ostvaruju preko ministra koji rukovodi županijskim ministarstvom u čijem se sastavu nalazi ta uprava, odnosno organizacija.

Članak 44.

Za obavljanje određenih upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti Županije mogu se u gradu i općini osnivati područne jedinice županijskih ministarstava, županijskih uprava i županijskih upravnih organizacija, kao njihove organizacijske jedinice.

Područne jedinice mogu se osnivati samo pod uvjetom ako je to nužno radi učinkovitijeg ili racionalnijeg obavljanja određenih poslova iz nadležnosti odgovarajućeg županijskog tijela ili organizacije iz stavka 1. ovoga članka.

Područne jedinice osniva Vlada Županije na prijedlog županijskih tijela iz stavka 1. ovoga članka. Aktom o osnivanju područnih jedinica utvrđuje se njihova nadležnost, područje na kojem djeluju, sjedište i druga pitanja od značenja za njihov rad, a bliža razrada svih tih pitanja utvrđuju se u pravilniku o unutarnjoj organizaciji županijskog tijela uprave, odnosno županijske upravne organizacije.

b) Osnivanje gradskih tijela uprave i gradskih upravnih organizacija

Članak 45.

Gradska tijela uprave su gradske službe za upravu.

Gradske službe za upravu mogu se osnivati u okviru jedinstvenog gradskog tijela uprave.

Gradska tijela uprave i gradske upravne organizacije osnivaju se i njihov djelokrug utvrđuje odlukom gradskog vijeća o organizaciji i djelokrugu gradskih tijela uprave i upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu.

Odlukom iz stavka 3. ovoga članka, može se utvrditi da gradska služba za upravu ima organizacijske jedinice u općinama na području grada, ako za tim postoje objektivni razlozi.

c) Osnivanje općinskih tijela uprave i općinskih upravnih organizacija

Članak 46.

Općinska tijela uprave su općinske službe za upravu.

Općinske službe za upravu mogu se osnivati u okviru jedinstvenog općinskog tijela uprave.

U općini se mogu, samo izuzetno, osnivati općinski zavodi, općinska ravnateljstva i općinske agencije, kao općinske upravne organizacije, koje mogu biti samostalne ili u sastavu općinske službe za upravu, ako ima potrebe za osnivanjem tih organizacija što se obavlja sukladno odredbama članka 34. ovoga Zakona.

Općinska tijela uprave i općinske upravne organizacije osnivaju se i ukidaju i njihov djelokrug utvrđuje odlukom općinskog vijeća o organizaciji i djelokrugu općinskih tijela uprave i upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu.

Odnosi između općinske službe za upravu i općinske upravne organizacije u sastavu općinske službe za upravu, uređuju se odlukom općinskog vijeća kojom se osnivaju te službe.

3. Unutarnje ustrojstvo tijela uprave i upravnih organizacija

Članak 47.

Unutarnje ustrojstvo županijskih, gradskih i općinskih tijela uprave i upravnih organizacija, utvrđuje se Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu utvrđuje se osobito:

- 1) ustrojbene jedinice i njihova nadležnost;
- 2) sistematizacija radnih mjesta koja obuhvaća: nazive radnih mjesta, opis poslova, uvjete za obavljanje poslova, vrstu djelatnosti, naziv skupine u koju spadaju poslovi, složenost poslova i druge elemente;
- 3) način rukovođenja tijelom i jedinicama;
- 4) programiranje i planiranje poslova;
- 5) ovlasti i odgovornost rukovodećih državnih službenika u obavljanju poslova;
- 6) broj vježbenika koji se primaju u radni odnos i uvjeti za prijam vježbenika;
- 7) druga pitanja predviđena propisom iz članka 49. ovoga Zakona.

Unutarnje ustrojstvo uprava, odnosno upravnih organizacija koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, utvrđuje se kao poseban dio, u okviru pravilnika o unutarnjem ustrojstvu županijskog ministarstva, u čijem se sastavu nalaze.

Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu izrađuje se i donosi na način utvrđen u propisu iz članka 49. ovoga Zakona i drugim propisima.

Članak 48.

Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu tijela i organizacija iz stavka 1. članka 47. ovoga Zakona, donose, i to:

- 1) rukovoditelj županijskog tijela uprave, odnosno županijske upravne organizacije, uz suglasnost Vlade Županije;

2.) gradonačelnik za gradska tijela uprave i gradske upravne organizacije, uz suglasnost gradskog vijeća.

3) općinski načelnik za općinska tijela uprave i općinske upravne organizacije, uz suglasnost općinskog vijeća;

Pravilnik tijela i organizacija iz stavka 3. članka 47. ovoga Zakona, donosi rukovoditelj županijskog ministarstva, na prijedlog rukovoditelja uprave, odnosno upravne organizacije u sastavu ministarstva, uz suglasnost Vlade Županije.

Članak 49.

Vlada Županije propisat će načela za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija, gradskih i općinskih tijela uprave i upravnih organizacija, s tim što se u okviru tih načela bliže uređuju pitanja iz stavka 2 članka 47. ovog Zakona i druga pitanja od značenja za ustrojstvo i način rada, kao i način izrade i donošenja Pravilnika.

4. Stručne i druge službe

Članak 50.

Za obavljanje određenih stručnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe tijela uprave i upravnih organizacija, mogu se osnivati stručne, tehničke i druge zajedničke ili samostalne službe ili druga tijela.

Službe i druga tijela iz stavka 1. ovoga članka, osnivaju sljedeća tijela, i to:

1) Vlada Županije za svoje potrebe i potrebe županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija;

2) Gradonačelnik, odnosno općinski načelnik za svoje potrebe i potrebe gradskih, odnosno općinskih tijela uprave i upravnih organizacija.

Aktom o osnivanju službi ili drugih tijela iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuje se naziv službe, odnosno tijela, nadležnost, rukovođenje, odgovornost i druga pitanja od značenja za organizaciju i rad službe, odnosno tijela, a može se, ako to priroda poslova zahtijeva, odrediti da služba, odnosno drugo tijelo ima svojstvo pravne osobe.

Za obavljanje određenih tehničkih poslova, kao što su ugostiteljske usluge, održavanje čistoće i drugi slični poslovi mogu se angažirati pravne osobe koje se bave tim poslovima, o čemu tijela iz stavka 2. ovog članka, zaključuju ugovor, ako je takav način obavljanja tih poslova racionalniji, učinkovitiji i ekonomičniji.

Članak 51.

Vlada Županije može osnivati određene službe i druga tijela za suradnju s međunarodnim organizacijama, sukladno obvezama preuzetim međunarodnim ugovorima i odrediti njihov djelokrug, ovlasti i odgovornosti.

V - UPRAVLJANJE TIJELIMA UPRAVE I UPRAVNIM ORGANIZACIJAMA

1. Upravljanje županijskim ministarstvom

Članak 52.

Županijskim ministarstvom upravlja ministar.

Ministar predstavlja i zastupa ministarstvo, organizira i osigurava zakonito i učinkovito obavljanje svih poslova iz nadležnosti ministarstva, donosi podzakonske propise i druge opće i pojedinačne akte za koje je zakonom ovlašten i poduzima druge mjere za obavljanje poslova iz nadležnosti ministarstva, te odlučuje, sukladno zakonu, o pravima, obvezama i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa i obavlja druge poslove za koje je zakonom i drugim propisima ovlašten.

Članak 53.

Ministar je obvezan da, na temelju i u okviru ustava, zakona i drugih propisa, savjesno i odgovorno obnaša povjerenu mu funkciju i osobno je odgovoran za njezino obnašanje, kao i za rad ministarstva kojim rukovodi.

Ministar je obvezan izvještavati tijelo izvršne vlasti o stanju u oblasti za koju je ministarstvo osnovano i o izvršavanju zakona i drugih propisa, uputa i smjernica koje utvrdi to tijelo, kao i o poduzetim mjerama i o radu ministarstva kojim upravlja, s tim da o tim pitanjima može izvještavati i tijelo zakonodavne vlasti ako ono to zatraži.

2. Odgovornost županijskog ministra

Članak 54.

Ministar je odgovoran ako se u izvršavanju svojih ovlasti i obveza ne pridržava ustava, zakona i drugih propisa i općih akata ili ako u okviru svojih nadležnosti ne osigurava provođenje zakona i drugih propisa i općih akata ili ako iz drugih razloga postane nedostojan obavljanja funkcije ministra.

Ako se utvrdi da postoji odgovornost iz stavka 1. ovoga članka, ministar se smjenjuje s funkcije, a smjenjivanje ne isključuje kazneno gonjenje niti odgovornost u građanskom postupku, ako ustavom i zakonom nije drugačije određeno.

Smjenjivanje ministra s funkcije obavlja tijelo koje ga je, sukladno Ustavu Županije, imenovalo na funkciju ministra, a obavlja se na način uređen posebnim zakonom.

Članak 55.

Ako ministar smatra da nije u mogućnosti uspješno obavljati povjerene ovlasti i obveze, odnosno da ne može preuzeti odgovornost za njihovo obavljanje, ima pravo podnijeti ostavku, koja se podnosi u pismenoj formi.

Županijski ministar podnosi ostavku Predsjedniku Vlade Županije.

Ministar koji je podnio ostavku ostaje na dužnosti do dana kada tijelo iz stavka 2. ovoga članka prihvati ostavku.

3. Upravljanje županijskom upravom i upravnom organizacijom

Članak 56.

Radom županijske uprave i upravne organizacije upravlja ravnatelj.

Ravnatelj predstavlja i zastupa upravu, odnosno upravnu organizaciju i organizira i osigurava obavljanje svih poslova iz nadležnosti uprave, odnosno upravne organizacije.

Ravnatelj samostalne uprave, odnosno samostalne upravne organizacije, u upravljanju tom upravom, odnosno organizacijom, ima prava i obveze utvrđene u odredbama čl. 52. i 53. ovoga Zakona.

Ravnatelj uprave, odnosno upravne organizacije koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, ovlasti u upravljanju upravom, odnosno organizacijom utvrđene u odredbama st. 1. do 3. ovoga članka, ostvaruje samostalno, osim u pitanjima koja su utvrđena u odredbama članka 43. ovoga Zakona.

Članak 57.

Ravnatelj uprave, odnosno upravne organizacije za svoj rad i rad uprave, odnosno upravne organizacije kojom upravlja, odgovoran je, i to:

1) ravnatelj samostalne županijske uprave, odnosno samostalne županijske upravne organizacije - Vladi Županije;

2) ravnatelj županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva - županijskom ministru i Vladi Županije.

4. Upravljanje gradskim, odnosno općinskim tijelima uprave i upravnim organizacijama

Članak 58.

Gradonačelnik upravlja svim gradskim službama za upravu i gradskim upravnim organizacijama a općinski načelnik svim općinskim službama za upravu i upravnim organizacijama, i u tom pogledu ima ovlasti utvrđene ustavom, zakonom, statutom grada, odnosno općine i drugim propisima.

Radom gradske, odnosno općinske službe za upravu neposredno upravlja pomoćnik gradonačelnika, odnosno pomoćnik općinskog načelnika s ovlastima koje na njega prenese gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.

Radom gradske, odnosno općinske upravne organizacije upravlja ravnatelj s ovlastima koje na njega prenese gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.

5. Rukovodni državni službenici u tijelima uprave i upravnim organizacijama

Članak 59.

Rukovodni državni službenici u tijelima uprave i upravnim organizacijama na svim razinama vlasti u Županiji su:

- ravnatelj samostalne uprave i samostalne upravne organizacije;
- tajnik tijela uprave i upravne organizacije,
- ravnatelj uprave i upravne organizacije u sastavu tijela uprave,
- pomoćnik rukovoditelja tijela uprave i upravne organizacije,
- glavni Županijski inspektor, odnosno glavni općinski inspektori.

Rukovodni državni službenici iz stavka 1. ovoga članka, pomažu rukovoditelju tijela uprave i upravne organizacije u rukovođenju osnovnim organizacijskim jedinicama i neposredno obavljaju poslove utvrđene zakonom, drugim propisima i Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu.

Radna mjesta rukovodnih državnih službenika utvrđuju se Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu tijela uprave i upravne organizacije.

Rukovoditelji tijela državne službe mogu imati savjetnike koji nemaju status državnog službenika, a čija se radna mjesta utvrđuju u Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu.

Članak 60.

Ravnatelja samostalne županijske uprave i samostalne županijske upravne organizacije postavlja Vlada Županije, sukladno Zakonu o državnoj službi.

Rukovodne državne službenike iz članka 59. stavak 1. toč. 2. do 5. ovoga Zakona, postavlja na radno mjesto rukovoditelj županijskog tijela uprave, odnosno rukovoditelj županijske upravne organizacije, sukladno Zakonu o državnoj službi, ukoliko za rukovoditelja uprave i upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva, posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Rukovodne državne službenike u gradskim i općinskim tijelima uprave i upravnim organizacijama postavlja gradonačelnik, odnosno općinski načelnik, sukladno Zakonu o državnoj službi.

Članak 61.

Rukovodni državni službenici u obavljanju poslova radnog mjesta na koje su postavljeni imaju ovlasti utvrđene zakonom i podzakonskim propisima i pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

Ravnatelj samostalne županijske uprave, odnosno samostalne županijske upravne organizacije odgovara Vladi Županije.

Ravnatelj uprave i upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva, odgovara ministru i Vladi Županije.

Rukovodni državni službenici, osim rukovoditelja samostalne uprave i samostalne upravne organizacije, za svoj rad i rad organizacijske jedinice kojom upravljaju, odgovaraju rukovoditelju tijela uprave, odnosno rukovoditelju upravne organizacije.

Rukovodni državni službenici u gradskim i općinskim tijelima uprave i upravnim organizacijama, za svoj rad i rad tijela uprave, odnosno rad upravne organizacije kojima upravljaju odgovaraju gradonačelniku, odnosno općinskom načelniku.

VI - PODZAKONSKI PROPISI I DRUGI AKTI KOJE DONOSE TIJELA UPRAVE I UPRAVNE ORGANIZACIJE

1. Podzakonski propisi koje donose županijska tijela uprave i upravne organizacije

Članak 62.

Županijska tijela uprave i samostalne upravne organizacije mogu donositi podzakonske propise iz svoje nadležnosti u cilju omogućavanja izvršavanja zakona i drugih propisa za koje su zaduženi.

Tijela uprave i upravne organizacije iz stavka 1. ovoga članka mogu donositi sljedeće podzakonske propise: pravilnik kao provedbeni propis i naputak, instrukciju i naredbu, kao opće akte.

Iznimno, posebnim zakonom može se predvidjeti drukčiji naziv podzakonskog propisa ako je to adekvatnije prirodi materije koja se treba urediti tim propisom (metodologija i sl.).

Članak 63.

Tijela uprave i upravne organizacije iz stavka 1. članka 62. ovoga Zakona, mogu donositi podzakonske propise samo onda kada su za to izričito ovlašteni zakonom i u granicama ovlasti danih u tom zakonu.

Kada se zakonom daje ovlast za donošenje podzakonskog propisa moraju se bliže odrediti pitanja koja će se tim propisom regulirati i utvrditi rok u kojem taj propis treba donijeti.

Podzakonske propise donose rukovoditelji tijela uprave, odnosno rukovoditelji upravnih organizacija.

Članak 64.

Pravilnikom se bliže razrađuju pojedine odredbe županijskog zakona, radi osiguranja uvjeta za odgovarajuću primjenu tog zakona.

Naputkom se bliže propisuje način obavljanja određenih upravnih i stručnih poslova koji se odnose na pojedina pitanja utvrđena zakonom.

Instrukcijom se utvrđuju pravila i upute o načinu obavljanja pojedinih upravnih i stručnih poslova od strane tijela uprave i upravnih organizacija, odnosno pravnih osoba s javnim ovlastima u provedbi i primjeni zakona i drugih propisa.

Naredbom se naređuje ili zabranjuje postupanje u određenoj situaciji koja ima opći značaj.

Općim aktom iz stavka 3. članka 62. ovoga Zakona, koji je predviđen posebnim zakonom uređuju se pitanja koja su predviđena u zakonskom temelju za donošenje tog općeg akta.

Podzakonski propisi iz st. 2. i 3. članka 62. ovoga Zakona, koji su doneseni na temelju županijskog zakona objavljuju se u "Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke".

2. Opći akti koje donosi gradonačelnik, odnosno općinski načelnik

Članak 65.

Gradonačelnik, odnosno općinski načelnik može donositi opće akte za izvršavanje propisa koje donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće iz oblasti lokalne samouprave grada odnosno općine kada su za to ovlašteni tim propisima.

Vrste općih akata iz stavka 1. ovoga članka i način njihovog donošenja uređuju se u statutu grada, odnosno statutu općine.

Opći akti iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se u službenim novinama grada, odnosno općine.

3. Pojedinačni akti koje donose tijela uprave i upravne organizacije

Članak 66.

Tijela uprave i upravne organizacije, na svim razinama vlasti, u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti koji se odnose na upravno rješavanje i rješavanje o pravima, dužnostima i odgovornosti državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, kao i drugim pojedinačnim stvarima, donose rješenja, zaključke i druge pojedinačne akte, predviđene posebnim propisom.

Pojedinačne akte iz stavka 1. ovoga članka, donosi rukovoditelj tijela uprave, odnosno upravne organizacije, a u gradu - gradonačelnik, odnosno u općini – općinski načelnik.

Rukovoditelji iz stavka 2. ovoga članka, mogu ovlastiti rukovodeće državne službenike ili druge državne službenike da donose pojedinačne akte za određena pitanja iz stavka 1. ovoga članka o čemu su dužni donijeti pismeno rješenje.

VII – OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI TIJELA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA I RADNI ODNOSI U TIM TIJELIMA I ORGANIZACIJAMA

Članak 67.

Poslovi koji spadaju u nadležnost tijela uprave i upravnih organizacija su:

- 1) poslovi osnovnih djelatnosti,
- 2) poslove administrativno-tehničkih i pomoćnih djelatnosti (dopunski poslovi osnovne djelatnosti i poslovi pomoćne djelatnosti).

Vrsta, složenost i sadržaj poslova iz stavka 1. ovoga članka i uvjeti za njihovo obavljanje, uređuju se posebnim županijskim propisom, sukladno federalnim propisima kojima se uređuje radno-pravni status državnih službenika i namještenika.

Poslove osnovne djelatnosti obavljaju rukovodeći i ostali državni službenici (državni službenici) visoke školske spreme, a dopunske poslove osnovne djelatnosti i poslove pomoćne djelatnosti obavljaju namještenici više, srednje i niže školske spreme.

Članak 68.

Položaj, prava, dužnosti i odgovornost, kao i plaće i druga materijalna prava iz radnog odnosa i u svezi s radnim odnosom, državnih službenika i namještenika u tijelima uprave i upravnim organizacijama, uređuju se posebnim županijskim propisima sukladno federalnim propisima o radno-pravnom statusu službenika odnosno namještenika .

Članak 69.

Ako dođe do ukidanja tijela uprave ili upravne organizacije ili do prenošenja određenih poslova iz nadležnosti jednog tijela uprave ili upravne organizacije u nadležnost drugog tijela uprave ili upravne organizacije, u tom slučaju tijelo uprave ili upravna organizacija koji preuzimaju poslove ukinutog tijela, odnosno koji preuzima određene poslove iz nadležnosti drugog tijela ili upravne organizacije, preuzima i državne službenike i namještenike koji su radili na tim poslovima do dana ukidanja tijela odnosno do dana prenošenja poslova.

Radno-pravni status državnih službenika i namještenika iz stavka 1. ovoga članka, rješava se prema pravilniku o unutarnjem ustrojstvu tijela uprave i upravne organizacije koji preuzimaju poslove ukinutog tijela uprave i upravne organizacije, odnosno određene poslove iz nadležnosti drugog tijela uprave ili upravne organizacije. Pitanje prekobrojnih državnih službenika i namještenika rješava se po zakonu kojim je reguliran radno-pravni status državnih službenika, odnosno namještenika.

VIII - ODNOS TIJELA UPRAVE PREMA GRAĐANIMA

Članak 70.

Tijela uprave koji su nadležni za rješavanje zahtjeva građana u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku, a koji se odnose na ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa ili izvršavanje zakonom predviđenih obveza, dužni su te zahtjeve rješavati sukladno zakonu i drugim propisima i u rokovima propisanim zakonom.

Pri rješavanju zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, tijela uprave su dužna u kontaktima s građanima postupati na način da se u svakoj situaciji poštuje dostojanstvo ljudi i njihov moralni integritet.

Članak 71.

U ostvarivanju prava građana, tijela uprave su dužna osigurati uvjete da građani mogu na učinkovit, brz i jednostavan način ostvarivati svoja prava i izvršavati obveze kod tih tijela i u tom cilju tijela uprave su dužna građanima pružati potrebnu pravnu pomoć i davati odgovarajuća objašnjenja i upute za ostvarivanje njihovih prava i obveza.

Članak 72.

Ako državni službenici u tijelima uprave zahtjeve građana ne rješavaju u propisanim rokovima ili od građana traže nepotrebne i suvišne dokaze ili traže dokaze koje su, po odredbi stavka 1. članka 70. ovoga Zakona, ona dužna pribavljati po službenoj dužnosti ili ako na bilo koji drugi način odugovlače s rješavanjem zahtjeva građana ili onemogućavaju učinkovito i brzo rješavanje podnesenih zahtjeva, građani imaju pravo da u svezi takvog ponašanja državnih službenika podnesu predstavke i pritužbe rukovoditelju tijela uprave, a u gradu, gradonačelniku, odnosno u općini – općinskom načelniku.

Rukovoditelj tijela uprave iz stavka 1. ovoga članka, obavezan je da odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema predstavke ili pritužbe, ispita tu predstavku ili pritužbu i ako utvrdi da je osnovana, dužan je poduzeti zakonom predviđene mjere (pokrenuti stegovni postupak ili poduzeti druge mjere) prema državnom službeniku na čiji se rad predstavka ili pritužba odnosi i istovremeno podноситelju predstavke ili pritužbe obvezno dostaviti pismeni odgovor o poduzetim mjerama.

Radnje iz stavka 1. ovoga članka, predstavljaju težu povredu službene dužnosti.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, građani se mogu obratiti i upravnoj inspekciji.

Članak 73.

Državni službenici gradskih i općinskih tijela uprave koji rješavaju zahtjeve građana u upravnom postupku, ne smiju od građana zahtijevati da pribavljaju uvjerenja i druge javne isprave o činjenicama o kojima tijela uprave grada, odnosno općine vode službene evidencije, već podatke o tim činjenicama, državni službenici su dužni pribaviti po službenoj dužnosti.

Državni službenici ili namještenici koji vode evidencije o činjenicama iz stavka 1. ovoga članka, dužni su odmah postupiti po zahtjevu državnog službenika (usmeni ili pismeni zahtjev) koji traži potrebite podatke.

O traženom podatku iz stavka 1. ovoga članka, državni službenik sačinjava službenu zabilješku na posebnom listu papira ili pribavlja uvjerenje, potvrdu ili drugu ispravu na propisanom obrascu. Sačinjena službena zabilješka predstavlja dokaz o toj činjenici.

Odredbe st. 1. do 3. ovoga članka, primjenjuju se i na državne službenike županijskih tijela uprave u odnosu na podatke o činjenicama o kojima županijska tijela uprave vode službene evidencije.

Članak 74.

Kad se građanin odazove pozivu tijela uprave, a bez njegove krivnje službena radnja radi koje je pozvan nije obavljena, ima pravo zahtijevati naknadu nastalih troškova koji obuhvaćaju: troškove prijevoza i troškove ishrane za vrijeme boravka u sjedištu tijela uprave s tim da ti troškovi ne mogu biti veći od visine službene dnevnice utvrđene za državne službenike. Zahtjev za naknadu troškova podnosi se pismeno tijelu uprave koje je pozvalo građanina.

O zahtjevu za naknadu troškova odlučuje se rješenjem na temelju propisa kojim su uređene naknade troškova svjedocima u upravnom postupku.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka, građanin može izjaviti žalbu nadležnom drugostupanjskom tijelu uprave u roku osam dana od dana prijama rješenja.

Troškovi iz stavka 1. ovoga članka, isplaćuju se na teret sredstava za rad tijela uprave pred kojim je vođen upravni postupak.

Ukoliko državni službenik odnosno namještenik službenu radnju nije obavio namjerno ili iz krajnje nepažnje, u tom slučaju tijelo uprave ima pravo regresa prema tom državnom službeniku odnosno namješteniku za naknadu troškova koju je isplatio građaninu.

Članak 75.

Tijela uprave i upravne organizacije i pravne osobe s javnim ovlastima koji, sukladno zakonu i drugim propisima, vode službene evidencije o određenim činjenicama, dužna su na pismeni ili usmeni zahtjev građana izdavati uvjerenja o podacima iz tih evidencija. Uvjerenja se izdaju odmah, a najkasnije u roku pet dana od dana podnesenog zahtjeva.

Članak 76.

Odredbe čl. 70. do 75. ovoga Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i na odnose tijela uprave prema pravnim osobama i drugim institucijama, kada tijela uprave rješavaju o njihovim zahtjevima u upravnom postupku.

Odredbe čl. 70. do 75. ovoga Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i na pravne osobe s javnim ovlastima kada te osobe u obavljanju javnih ovlasti rješavaju o pravima i obvezama građana, pravnih osoba i drugih subjekata.

IX - ODNOSI IZMEĐU TIJELA UPRAVE U OBAVLJANJU UPRAVNIH I STRUČNIH POSLOVA

1. Međusobni odnosi tijela uprave

Članak 77

Tijela uprave su dužna surađivati s tijelima uprave druge razine vlasti u svim pitanjima koja su od zajedničkoga interesa za ta tijela uprave.

Međusobni odnosi tijela uprave na svim razinama vlasti temelje se na ovlastima koje su za ta tijela utvrđene ustavom i zakonom i drugim propisima i na suradnji, međusobnom informiranju i dogovoranju, a što se ostvaruje na način utvrđen u odredbama članka 78. do 80. ovoga Zakona.

Tijela uprave nadležna za poslove inspekcijskog nadzora, pored suradnje iz članka 78. ovoga Zakona, u obavljanju inspekcijskog nadzora obvezni su surađivati i s nadležnim sudovima, tužiteljstvima i drugim odgovarajućim tijelima.

Članak 78.

U ostvarivanju međusobne suradnje tijela uprave na istoj razini vlasti obvezna su jedni drugima dostavljati određene podatke i informacije kojima raspolažu i do kojih dolaze u obavljanju svojih poslova, a koji su potrebni za obavljanje poslova iz njihove nadležnosti, s tim da, prema potrebi, mogu obrazovati zajedničke stručne komisije ili radne skupine za obavljanje određenog zadatka, organizirati savjetovanja i ostvarivati druge oblike međusobne suradnje od zajedničkog interesa, o čemu zajednički odlučuju rukovoditelji zainteresiranih tijela uprave.

Obveza tijela uprave da jedni drugima dostavljaju podatke i obavještenja kojima raspolažu posebno se odnosi na podatke koji su od značenja za ostvarivanje prava i obveze građana i pravnih osoba u upravnom postupku.

2. Odnosi županijskih tijela uprave, gradskih i općinskih tijela uprave

Članak 79.

Odnosi županijskih tijela uprave, gradskih i općinskih tijela uprave na području Županije zasnivaju se na obvezama koje svaki od tih tijela ima u odnosu na izvršavanje županijskih zakona i drugih županijskih propisa.

Županijska tijela uprave obvezna su pratiti stanje i poduzimati potrebne mjere da gradska i općinska tijela uprave obavljaju poslove iz oblasti uprave koji su županijskim zakonom povjereni na obavljanje gradu odnosno općini i u tom pogledu imaju pravo tražiti određene podatke i obavještenja, a gradska i općinska tijela uprave dužna su dostavljati te podatke i obavještenja u rokovima koje odredi županijsko tijelo uprave.

Ako gradska i općinska tijela uprave ne izvršavaju županijske zakone i druge propise, županijsko tijelo uprave u čiju nadležnost spada izvršavanje županijskog zakona, dužno je o tome upoznati Vladu Županije, kao i gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika radi poduzimanja odgovarajućih mjera.

Članak 80.

Ako gradsko i općinsko tijelo uprave i pored mjera iz stavka 3. članka 79. ovoga Zakona, ne izvršavaju županijske propise, u tom slučaju Vlada Županije može narediti da nadležno županijsko tijelo uprave neposredno preuzme obavljanje tih poslova dok gradsko i općinsko tijelo uprave ne počne obavljati te poslove.

Troškovi koji nastanu neposrednim obavljanjem poslova od strane županijskog tijela uprave, pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, padaju na teret sredstava proračuna grada, odnosno općine čije tijelo uprave nije obavljalo poslove predviđene županijskim zakonom i drugim županijskim propisom.

Gradonačelnik odnosno općinski načelnik može podnijeti prigovor Vladi Županije na visinu troškova iz stavka 2. ovoga članka, čija je odluka konačna.

X - ODNOS TIJELA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA PREMA TIJELIMA IZVRŠNE VLASTI, TIJELIMA ZAKONODAVNE VLASTI, OMBUDSMANIMA I PRAVNIM OSOBAMA

1. Odnos tijela uprave i upravnih organizacija prema tijelu izvršne vlasti

Članak 81.

Odnos tijela uprave i upravnih organizacija prema Vladi Županije i gradonačelniku odnosno općinskom načelniku kao tijelima izvršne vlasti zasnivaju se na obvezi sprovođenja zahtjeva i smjernica, koje sukladno ustavu i zakonu, utvrdi tijelo izvršne vlasti za pojedine upravne oblasti, kao i odgovornosti za stanje u oblasti za koju su tijela uprave i upravne organizacije osnovane, a što se ostvaruje na način reguliran u odredbama čl. 82. do 87. ovoga Zakona.

Članak 82.

U cilju provođenja zakona i drugih propisa od strane tijela uprave i upravnih organizacija Vlada Županije i gradonačelnik, odnosno općinski načelnik, svaki za svoju razinu vlasti, mogu tijelima uprave i upravnim organizacijama, odrediti sljedeće zadatke:

- 1) dati upute i smjernice za rad u izvršavanju zakona i drugih propisa;
- 2) naložiti da u određenom roku pripreme određeni propis ili da donesu podzakonski propis ili opći akt iz svoje nadležnosti za koje su ovlašteni;
- 3) odrediti izvršavanje pojedinih zadataka i utvrditi rok za njihovo izvršenje;
- 4) odrediti da se ispita stanje određenih pitanja iz njihove nadležnosti i podnesu izvješće s odgovarajućim prijedlozima;
- 5) odrediti izvršavanje i drugih zadataka iz njihove nadležnosti.

Tijela uprave i upravne organizacije, dužni su izvršiti zadatke iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 83.

Tijela uprave i upravne organizacije na svim razinama vlasti, odgovorni su za svoj rad i stanje u oblasti za koju su osnovani, sljedećim tijelima, i to:

- 1) Županijska tijela uprave i upravne organizacije odgovorni su Vladi Županije;
- 2) gradska tijela uprave i upravne organizacije odgovorni su gradonačelniku.
- 3) općinska tijela uprave i upravne organizacije odgovorni su općinskom načelniku;

Članak 84.

Izvršna tijela vlasti na svim razinama vlasti imaju pravo razmatrati rad tijela uprave i upravnih organizacija i ispitivati stanje u oblasti iz njihove nadležnosti i pokrenuti postupak za smjenjivanje rukovoditelja tijela uprave i upravne organizacije ako ocijeni da ta tijela i organizacije ne izvršavaju pravilno i na zakonom predviđen način poslove iz svoje nadležnosti i da su zbog toga nastale ili mogu nastati štetne posljedice po prava i dužnosti građana, pravnih osoba i drugih subjekata ili posljedice za javne interese.

Razmatranje rada tijela uprave i upravnih organizacija, u smislu stavka 1. ovoga članka, obavljaju sljedeća tijela, i to:

- 1) Vlada Županije - za županijska tijela uprave i upravne organizacije;
- 2) Gradonačelnik - za gradska tijela uprave i upravne organizacije.
- 3) Općinski načelnik - za općinska tijela uprave i upravne organizacije;

Članak 85.

Tijela uprave i upravne organizacije obvezni su tijelima vlasti iz članka 83. ovoga Zakona, dostavljati godišnja izvješća o svome radu, a po potrebi i češće, kao i izvješće o stanju u oblastima iz njihove nadležnosti, te informacije, obavještenja, podatke, spise i drugu dokumentaciju koji su potrebni za rad izvršnih tijela vlasti.

Članak 86.

Tijela uprave i upravne organizacije mogu od tijela iz članka 83. ovoga Zakona, tražiti upute i smjernice o određenim pitanjima za izvršavanje zakona i drugih propisa, a ta tijela su obvezna odgovoriti na traženje tijela uprave, odnosno upravne organizacije.

Tijela uprave i upravne organizacije mogu tijelu izvršne vlasti predložiti da razmotri određena pitanja iz njihove nadležnosti i tražiti da tijelo izvršne vlasti poduzme potrebne mjere za rješavanje problema u toj oblasti.

Članak 87.

Ako se utvrdi da podzakonski propis i opći akti koje je donio rukovoditelj tijela uprave ili rukovoditelj samostalne uprave i samostalne upravne organizacije, odnosno gradonačelnik i općinski načelnik nisu sukladni zakonu, u tom slučaju može se pred Ustavnim sudom Federacije pokrenuti postupak za utvrđivanje zakonitosti tog propisa.

Postupak pred Ustavnim sudom Federacije, iz razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka, sukladno Ustavu Federacije, mogu pokrenuti sljedeća tijela, i to Predsjednik Vlade Županije za propise koje su donijeli rukovoditelji županijskog tijela uprave i upravne organizacije, odnosno gradonačelnik i općinski načelnik na temelju županijskog zakona.

2. Odnos tijela uprave i upravne organizacije prema tijelu zakonodavne vlasti

Članak 88.

Tijela uprave i upravne organizacije odgovorna su tijelu zakonodavne vlasti za zakonito, potpuno, učinkovito i profesionalno obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

Tijela uprave i upravne organizacije imaju ovlasti i obveze da tijelu zakonodavne vlasti podnose, radi razmatranja, pojedina pitanja iz svoje nadležnosti i da daju preporuke u svezi izvršavanja zakona i drugih propisa.

Tijela uprave i upravne organizacije obvezna su da na zahtjev tijela zakonodavne vlasti, podnose izvješće o svom radu, o stanju u odnosnoj oblasti i o izvršavanju zakona i drugih propisa, da odgovaraju na pitanja tijela zakonodavne vlasti i da, sukladno programu rada tog tijela, odnosno na njegov zahtjev, pripremaju zakone i druge propise, kao i analitičke, informativne i druge materijale.

3. Odnosi tijela uprave prema ombudsmanima

Članak 89.

Odnos tijela uprave prema ombudsmanima temelji se na obvezama tijela uprave utvrđenim ustavom i zakonom, odnosno propisom gradskog i općinskog vijeća.

Članak 90.

Tijela uprave obvezni su omogućiti ombudsmanima na njihov zahtjev nesmetano ispitivanje njihove djelatnosti, odnosno djelatnosti državnih službenika i namještenika tijela uprave za koje postoje podaci da su negirali ljudsko dostojanstvo, prava ili slobode, uključujući provođenje etničkog progona ili održavanje njegovih posljedica.

Tijela uprave obvezni su ombudsmanima, osigurati sva službena dokumenta, uključujući i tajna, kao i upravne spise i osigurati suradnju svakog državnog službenika i namještenika posebno u pribavljanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa.

Tijela uprave obvezni su omogućiti ombudsmenu prisustvo pri rješavanju stvari u upravnom postupku.

Članak 91.

Ako tijelo uprave ne postupi po zahtjevu ombudsmana iz članka 90. ovoga Zakona, ombudsmani se mogu obratiti Vladi Županije, u gradu gradonačelniku, a u općini općinskom načelniku, i zatražiti osiguranje ispunjenja njihovih zahtjeva od strane tijela uprave.

4. Odnosi tijela uprave i upravnih organizacija prema pravnim osobama

Članak 92.

Tijela uprave i upravne organizacije, u okviru svoje nadležnosti, imaju prema pravnim osobama ovlasti i obveze predviđene zakonom, odnosno propisom gradskog i općinskog vijeća, a osobito glede obavljanja prava nadzora nad zakonitošću rada tih pravnih osoba kada su za to ovlašteni zakonom, odnosno propisom gradskog i općinskog vijeća.

Članak 93.

Tijela uprave i upravne organizacije surađuju s pravnim osobama po pitanjima iz svoje nadležnosti, koja su od značenja za rad tijela uprave i upravne organizacije ili su od interesa za rad te pravne osobe.

Pravne osobe obvezne su, sukladno zakonu, na zahtjev tijela uprave i upravne organizacije, dostavljati podatke, informacije i drugu dokumentaciju iz oblasti svoje djelatnosti, ako su ti podaci, informacije i dokumentacija od značenja za obavljanje poslova iz nadležnosti tijela uprave, odnosno upravne organizacije.

5. Odnosi tijela uprave i upravnih organizacija prema javnosti

Članak 94.

Tijela uprave i upravne organizacije obvezni su, na zahtjev pravnih osoba iz oblasti tiska i drugih sredstava javnog informiranja pružati obavještenja i davati podatke o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti koja su od neposrednog interesa za rad sredstava javnog informiranja, sukladno posebnim propisima kojima se uređuju pitanja slobode pristupa informacijama.

Tijela uprave i upravne organizacije uskratit će davanje podataka ako podaci predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu, što se čini na način predviđen propisima o zaštiti tih tajni

XI - SREDSTVA ZA RAD TIJELA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA

1. Zajedničke odredbe

Članak 95.

Sredstva za rad tijela uprave i upravnih organizacija utvrđuju se u Proračunu, i to:

- 1) za županijska tijela uprave i upravne organizacije u proračunu Županije;
- 2) za gradska tijela uprave i upravne organizacije u proračunu grada;
- 3) za općinska tijela uprave i upravne organizacije u proračunu općine.

Sredstva za rad tijela uprave i upravnih organizacija iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuju se u visini koja osigurava obavljanje svih poslova iz nadležnosti tijela uprave i upravnih organizacija polazeći od prirode i obujma poslova, broja izvršitelja i drugih uvjeta neophodnih za učinkovito obavljanje poslova iz njihove nadležnosti.

Prihodi koje tijela uprave i upravne organizacije ostvare svojom djelatnošću čine proračunska sredstva i koriste se za namjene utvrđene zakonom i drugim propisima.

Članak 96.

Sredstva za rad tijela uprave i upravnih organizacija su:

- 1) sredstva za plaće;
- 2) sredstva za materijalne troškove;
- 3) sredstva za posebne namjene i
- 4) sredstva opreme.

Naredbodavac za korištenje sredstava iz stavka 1. ovoga članka, je rukovoditelj tijela uprave i upravne organizacije, a u gradu - gradonačelnik, odnosno u općini – općinski načelnik.

2. Sredstva za plaće

Članak 97.

Sredstva za plaće državnih službenika i namještenika iz tijela uprave i upravnih organizacija osiguravaju se prema broju izvršitelja koji su utvrđeni u pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i u ovisnosti od broja i strukture državnih službenika i namještenika, sukladno zakonu i kolektivnom ugovoru.

3. Sredstva za materijalne troškove

Članak 98.

Sredstva za materijalne troškove služe za:

- 1) nabavku potrošnog materijala, sitnoga inventara i troškove grijanja;
- 2) isplatu troškova za električnu energiju i održavanje čistoće u radnim prostorijama;

- 3) isplatu troškova za poštansko-telefonsko-telegrafске usluge, zakup i redovno održavanje radnih prostorija;
- 4) nabavku stručnih publikacija, literature i tiskanja službenih materijala;
- 5) isplatu putnih i drugih troškova za službena putovanja, a koja se po posebnim propisima priznaju tijelu uprave, odnosno upravnoj organizaciji u materijalne troškove;
- 6) isplatu drugih troškova potrebnih za obavljanje djelatnosti tijela uprave, odnosno upravne organizacije;
- 7) isplatu naknade za pokriće izdataka za ishranu državnih službenika i namještenika u tijeku rada, naknade za prijevoz državnih službenika i namještenika na posao i s posla, naknade za korištenje godišnjeg odmora i druge materijalne troškove;
- 8) isplatu troškova osiguranja i drugih kapitalnih izdataka.

Članak 99.

Sredstva za određene materijalne troškove koja se odnose na financiranje grijanja, osvjetljenja, održavanja radnih prostorija i sl., za potrebe više tijela uprave i upravnih organizacija dodjeljuju se, po pravilu, tijelu ili zajedničkoj službi u čijem je djelokrugu obavljanje poslova koji čine zajedničke troškove o čemu za županijska tijela uprave i upravne organizacije Vlada Županije, dok u gradu odnosno općini odlučuje gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.

4. Sredstva za posebne namjene

Članak 100.

Sredstva za posebne namjene služe za:

- 1) podmirenje određenih posebnih potreba u svezi s radom tijela uprave, odnosno upravne organizacije;
- 2) financiranje negospodarskih investicija;
- 3) naknade za rad članovima komisija ili radnih skupina koje se formiraju radi izrade određenih zakona ili drugih propisa ili drugih značajnih materijala (elaborata i sl.) gdje je neophodno angažiranje stručnjaka iz drugih tijela uprave ili upravnih organizacija;
- 4) naknade po ugovorima za znanstveno-istraživačke i druge stručne poslove i stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika;
- 5) namjene koje se ne financiraju iz drugih sredstava.

5. Sredstva opreme

Članak 101.

Sredstva opreme čine:

- 1) inventar i druge pokretne stvari;
- 2) novčana sredstva namijenjena za nabavku opreme;
- 3) druga novčana sredstva koja se izdvoje po završnom računu i novčana sredstva dobivena prodajom, davanjem na korištenje, u zakup ili poslugu stvari opreme;
- 4) druga novčana sredstva koja, sukladno zakonu služe za nabavku opreme tijela uprave, odnosno upravnih organizacija.

6. Odlučivanje o nabavci i korištenju sredstava za rad

Članak 102.

Rukovoditelj tijela uprave i upravne organizacije, a u gradu gradonačelnik odnosno u općini općinski načelnik, odlučuju o raspodjeli i korištenju sredstava iz čl. 97. do 101. ovoga Zakona, sukladno zakonu i drugom propisu, odnosno propisu gradskog i općinskog vijeća.

Rukovoditelji tijela i organizacija iz stavka 1. ovoga članka, sukladno zakonu i drugim propisima, samostalno odlučuju o nabavljanju, prodaji, prenošenju prava korištenja, rashodovanju, davanju ili uzimanju na poslugu ili u zakup pokretnih stvari i opreme potrebne za rad tijela, odnosno organizacija, i to do visine vrijednosti koju odredi Vlada Županije za županijska tijela uprave i upravne organizacije, a gradsko, odnosno općinsko vijeće za gradska, odnosno općinska tijela uprave i upravne organizacije.

Pokretna stvar ili oprema može se rashodovati, ako je usljed dotrajalosti ili drugih uzroka postala neuporabljiva, a ne može se popraviti.

Pokretne stvari i oprema iz stavka 2. ovoga članka, koja se nabavlja uz naknadu može se nabavljati samo u okviru sredstava predviđenih za te namjene u proračunu Županije, grada i općine.

Nabavka stvari i opreme iz stavka 2. ovoga članka, obavlja se na temelju ugovora ili po drugom zakonom predviđenom temelju i propisanom postupku.

Članak 103.

O nabavci nepokretnih stvari potrebnih za rad tijela uprave i upravnih organizacija, koje se odnose na građevinsko i drugo zemljište i službene zgrade i prostorije i druge nepokretne stvari za rad i smještaj tih tijela i organizacija, odlučuju, i to:

1) za potrebe rada županijskih tijela uprave i upravnih organizacija odlučuje Skupština Županije na prijedlog Vlade Županije;

2) za potrebe rada gradskih, odnosno općinskih tijela uprave i upravnih organizacija odlučuje gradsko, odnosno općinsko vijeće na prijedlog gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika.

Vlada Županije i gradonačelnik, odnosno općinski načelnik, odlučuju o raspodjeli (davanju) nepokretnih stvari na korištenje tijelima uprave i upravnim organizacijama, o davanju tih stvari na privremeno korištenje ili u zakup ili na poslugu drugim tijelima vlasti uz naknadu ili bez naknade, ili uzimanju na privremeno korištenje ili u zakup ili na poslugu nepokretnih stvari, o čemu se donosi posebna odluka, a prava i dužnosti se utvrđuju ugovorom.

Odredba stavka 4. članka 102. ovoga Zakona, primjenjuje se i na nabavku zemljišta, službenih zgrada i prostorija iz st. 1. i 2. ovoga članka.

Članak 104.

Županijsko ministarstvo financija donosi provedbene propise ili opće akte o materijalno-financijskom poslovanju županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija i gradskih i općinskih tijela uprave i upravnih organizacija ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

XII - TEMELJNE ODREDBE O INSPEKCIJSKOM NADZORU

1. Zajedničke odredbe o inspekcijskom nadzoru

Članak 105.

Odredbe čl. 106. do 123. ovoga Zakona, primjenjuju se na inspekcije koje su organizirane u tijelima uprave, kao i na inspekcije organizirane u okviru posebnih uprava za inspekcije, ali samo u pitanjima koja zakonom o organiziranju tih inspekcija nisu drukčije uređena.

Članak 106.

Poslove inspekcijskog nadzora koji su organizirani, u okviru nadležnosti tijela uprave, obavljaju inspektori.

Inspektor može biti osoba koja ima završenu odgovarajuću visoku školsku spremu, položen stručni upravni ispit predviđen za državne službenike, odnosno položen ispit općeg znanja predviđen za državne službenike tijela uprave u Federaciji ili javni ispit predviđen za državne službenike institucija Bosne i Hercegovine i najmanje tri godine radnog staža nakon završene visoke školske spreme.

Inspektori su državni službenici s posebnim ovlastima.

Kad to potreba službe zahtijeva, rukovoditelj tijela uprave može izuzetno ovlastiti i drugog državnog službenika toga tijela uprave koji ispunjava uvjete iz stavka 2. ovoga članka, da izvrši samo određene poslove inspekcijskog nadzora, odnosno da inspektoru pomogne u obavljanju određenog nadzora, o čemu se obvezno donosi pismeno rješenje.

Članak 107.

Inspekcija je samostalna u svom radu i poslove inspekcijskog nadzora obavlja prema programu svog godišnjeg rada, a određene inspekcijske preglede može izvršiti i na zahtjev rukovoditelja tijela uprave.

Članak 108.

Inspektor ima iskaznicu, kojom dokazuje svoje službeno svojstvo, identitet i ovlasti predviđene zakonom.

Ministar pravosuđa i uprave Županije propisuje oblik i sadržaj iskaznice, a iskaznicu inspektoru izdaje rukovoditelj tijela uprave u čijoj je nadležnosti pojedina inspekcija.

Članak 109.

Postupak inspekcijskog nadzora pokreće i vodi inspektor po službenoj dužnosti.

Svaka fizička i pravna osoba ima pravo podnijeti zahtjev ili inicijativu inspektoru za obavljanjem određenog inspekcijskog nadzora i poduzimanjem upravne mjere za koje je ovlaštena zakonom.

Po zahtjevu, odnosno inicijativi iz stavka 2. ovoga članka, inspektor je obavezan obaviti inspekcijski nadzor i poduzeti odgovarajuće mjere i o tome pismeno obavijestiti podnositelja zahtjeva, odnosno inicijative, u roku od 15 dana od dana prijama zahtjeva ili inicijative.

Članak 110.

Svako tijelo vlasti i pravna osoba, odnosno druga institucija čiji rad podliježe inspekcijskom nadzoru, dužno je inspektoru omogućiti obavljanje nadzora i davati mu potrebna obavještenja i podatke od značenja za obavljanje toga nadzora.

Ako se inspektoru u obavljanju inspekcijskog nadzora onemogućava obavljanje pregleda ili pruži fizički otpor ili ako taj otpor osnovano očekuje ili postoji ozbiljna prijetnja, inspektor može zatražiti pomoć nadležne policije, a policija je obvezna pružiti potrebnu zaštitu i omogućiti inspektoru da obavi inspekcijski nadzor, sukladno zakonu.

Članak 111.

U obavljanju inspekcijskog nadzora, inspektor ima pravo i obvezu neposredno pregledati poslovne prostorije i druge objekte, proces rada, proizvode i drugu robu, isprave i druge dokumente, kao i obavljati druge radnje sukladno sa svrhom inspekcijskog nadzora (utvrđivanje identiteta osoba, saslušavanje, uzimanje uzoraka radi analize i sl.).

U obavljanju inspekcijskoga nadzora, inspektor je obavezan postupati tako da se ne otkriju podaci koji po zakonu i drugom propisu predstavljaju službenu ili drugu vrstu tajne.

Članak 112.

O svakome inspekcijskom nadzoru inspektor je obavezan sastaviti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijskim nadzorom.

Zapisnik se sastavlja po pravilima upravnog postupka, a jedan primjerak se dostavlja odgovornoj osobi u tijelu, odnosno pravnoj osobi kod koje je obavljen inspekcijski nadzor.

Članak 113.

Kada se u obavljanju inspekcijskoga nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis čije izvršenje nadzire, inspektor ima ovlasti i obvezu da naloži slijedeće upravne i druge mjere:

- 1) da naredi da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti otklone u određenom roku;
- 2) da naredi poduzimanje odgovarajućih upravnih radnji koje su, pravna osoba, kao i pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno tijelo uprave i upravna organizacija obvezni poduzeti;
- 3) da zabrani poduzimanje radnji koje smatra da su u suprotnosti sa zakonom ili drugim propisom, nad čijim provođenjem obavlja nadzor;
- 4) da izrekne i naplati novčanu kaznu na licu mjesta, ako je za to zakonom ovlašten o čemu se izdaje pismena potvrda;
- 5) da podnese zahtjev za pokretanje disciplinske odgovornosti, odnosno prekršaja ili gospodarskog prijestupa, odnosno kaznenu prijavu za kazneno djelo ako su povredom zakona ili drugog propisa učinjeni ti prijestupi ili kazneno djelo;
- 6) da poduzme i druge upravne mjere i radnje za koje je posebnim zakonom i drugim propisom ovlašten.

Članak 114.

Upravne i druge mjere iz toč. 1. do 3. i točke 5. članka 113., kao i preventivne mjere iz članka 118. ovoga Zakona, inspektor naređuje donošenjem pismenog rješenja. Temelj za donošenje rješenja predstavlja činjenično stanje navedeno u zapisniku iz odredbe članka 112. ovoga Zakona.

Na rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odgovorna osoba kod koje je izvršen inspekcijski nadzor, ima pravo izjaviti žalbu nadležnom tijelu u roku osam dana od dana

prijama rješenja, ako posebnim zakonom nije određen drugi rok. Žalba se izjavljuje sljedećim tijelima, i to:

1) ako je rješenje donio županijski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu županijskog zakona - žalba se izjavljuje županijskom ministru čiji je inspektor donio rješenje;

2) ako je rješenje donio gradski ili općinski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu županijskog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom županijskom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu gradskog, odnosno općinskog propisa – žalba se izjavljuje gradskom, odnosno općinskom tijelu određenom statutom ili propisom gradskog, odnosno općinskog vijeća.

Rješenje po žalbi mora se donijeti najkasnije u roku 15 dana od dana prijama žalbe.

Rješenje doneseno po žalbi iz stavka 2. ovoga članka je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnoga suda, sukladno zakonu.

Članak 115.

Pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno tijelo uprave i upravna organizacija kod kojih je izvršen inspeksijski nadzor, obvezni su postupiti po rješenju inspektora iz članka 114. ovoga Zakona.

Članak 116.

Inspektor je obavezan pratiti provedbu upravnih mjera koje je naložio rješenjem, pa ako utvrdi da se naređene mjere ne provode na način i u roku kako je rješenjem određeno, obavezan je podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, kao i poduzeti druge mjere za koje je zakonom ovlašten.

Ako inspektor ne može osigurati provedbu upravnih mjera u smislu stavka 1. ovoga članka, obavezan je o tome bez odlaganja pismeno obavijestiti rukovoditelja tijela uprave kojem pripada taj inspektor, koji je obavezan podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ako to nije učinio inspektor i poduzeti druge mjere radi osiguranja provedbe naloženih mjera.

Članak 117.

Inspektor može privremeno oduzeti dokumente i predmete koji u disciplinskom, odnosno prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokaz, o čemu je dužan izdati pismenu potvrdu.

Članak 118.

Inspektor je dužan poduzimati i odgovarajuće preventivne aktivnosti u cilju sprječavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provedbi zakona i drugih propisa čije izvršenje nadzire, i u tom cilju ima pravo upozoriti fizičke i pravne osobe na obveze iz propisa, ukazati na štetne posljedice, koje mogu nastati i da predlaže mjere za otklanjanje njihovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizičke i pravne osobe su dužne postupiti po datim preventivnim mjerama inspektora.

Preventivne mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se rješenjem.

Članak 119.

O svim izvršenim inspekcijskim pregledima i poduzetim upravnim mjerama iz čl. 113. i 118. ovoga Zakona, inspektor je dužan voditi evidenciju.

Županijski ministri, svaki u oblasti iz svoje nadležnosti, propisuju sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 120.

Inspekcija je dužna najmanje jednom godišnje podnijeti pismeno izvješće o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nađenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvješću se obvezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima i predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

Izvješće iz stavka 1. ovoga članka, podnosi se sljedećim tijelima, i to:

- županijska inspekcija izvješće podnosi vladi županije i skupštini županije
- općinska, odnosno gradska inspekcija izvješće podnosi općinskom načelniku i gradonačelniku i općinskom, odnosno gradskom vijeću.

2. Odnos županijske inspekcije prema federalnoj inspekciji

Članak 121.

Županijska inspekcija surađuje s federalnom inspekcijom u svim pitanjima od zajedničkog interesa sukladno ovom Zakonu i ostalim županijskim propisima.

3. Odnos županijske inspekcije prema gradskoj i općinskoj inspekciji

Članak 122.

Županijska inspekcija surađuje sa gradskom i općinskom inspekcijom i pruža joj potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Suradnja i stručna pomoć iz stavka 1. ovog članka obvezno se ostvaruje u pitanjima u kojima je gradska, odnosno općinska inspekcija županijskim zakonom ovlaštena da obavlja određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem županijskog zakona.

U slučajevima iz stavka 2. ovog članka županijska inspekcija ima pravo gradskoj i općinskoj inspekciji davati naloge, upute i instrukcije o načinu obavljanja inspekcijskog nadzora, a gradska i općinska inspekcija je dužna postupiti po zahtjevima županijske inspekcije i obavijestiti je o poduzetim mjerama.

Članak 123.

Ako županijska inspekcija utvrdi da gradska i općinska inspekcija ne obavlja ili nepravilno obavlja inspekcijski nadzor iz stavka 2. članka 122. ovog Zakona, u tom slučaju županijska inspekcija je obvezna o tome upoznati Vladu Županije i tražiti poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi gradska i općinska inspekcija obavljala taj nadzor, a do početka rada gradske i općinske inspekcije, taj inspekcijski nadzor obavljat će županijska inspekcija.

Troškovi nastali obavljanjem inspekcijskog nadzora od strane županijske inspekcije iz stavka 1. ovog članka, padaju na teret gradskog odnosno općinskog tijela uprave u čiju nadležnost spada taj inspekcijski nadzor.

4. Županijska upravna inspekcija

Članak 124.

Poslove upravne inspekcije nad izvršavanjem ovoga Zakona i županijskih zakona koji se odnose na radne odnose državnih službenika i namještenika u tijelima uprave i upravnim organizacijama, upravni postupak i posebne upravne postupke uređene federalnim propisima i uredsko poslovanje u tijelima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima, vrši Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije.

U obavljanju inspekcijskog nadzora, Županijski upravni inspektor postupuje sukladno odredbama čl. 106. do 130. ovoga Zakona.

Članak 125.

Poslove upravne inspekcije iz članka 124. ovoga Zakona, neposredno obavlja Županijski upravni inspektor.

Za Županijskog upravnog inspektora može se postaviti diplomirani pravnik koji ima položen neki od ispita predviđenih u odredbi stavka 2. članka 116. ovoga Zakona i najmanje tri godine radnog staža na najsloženijim upravno-pravnim poslovima ili upravnom rješavanju poslije položenog navedenog ispita.

Članak 126.

Županijski upravni inspektor inspekcijskim nadzorom utvrđuje činjenice koje se odnose na sljedeća pitanja:

- 1) poštovanje pravila upravnog postupka prilikom rješavanja zahtjeva građana i pravnih osoba u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku;
- 2) primjene propisa o državnoj upravi koji se odnose na organizaciju i način rada tijela uprave i upravnih organizacija (pravilnik o unutarnjoj organizaciji);
- 3) primjene propisa o radnim odnosima prilikom ostvarivanja prava državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa u tijelima uprave i upravnim organizacijama, kao i primjene propisa glede ispunjavanje uvjeta školske spreme i drugih uvjeta službenih osoba koje rade na poslovima upravnoga rješavanja u pravnim osobama s javnim ovlastima;
- 4) rješavanja upravnih stvari u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku u propisanim rokovima;
- 5) pravilnosti primjene pravila postupka koja su uređena Zakonom o upravnom postupku;
- 6) načina prikupljanja dokaza u upravnom postupku, a posebice dokaza koji po zakonu treba da se pribavljaju po službenoj dužnosti;
- 7) načina provedbe administrativnoga izvršenja;
- 8) pružanja pravne pomoći građanima i pravnim osobama u upravnim postupcima;
- 9) vođenja propisane evidencije za prvostupanjski i drugostupanjski upravni postupak;
- 10) primjene propisa o uredskom poslovanju.

Inspekcijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka, županijski upravni inspektori obavljaju u županijskim, gradskim i općinskim tijelima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima kojima su te ovlasti povjerene županijskim i federalnim zakonom.

Članak 127.

Županijski upravni inspektor dužan je primjerak zapisnika o obavljenom inspekcijskom nadzoru dostaviti rukovoditelju tijela uprave i upravne organizacije, a u gradu i općini gradonačelniku, odnosno općinskom načelniku, odnosno rukovoditelju pravne osobe s javnim ovlastima.

Prema potrebi, Županijski upravni inspektor može o nađenom stanju upoznati i Vladu Županije, a u gradu gradonačelnika, odnosno u općini općinskog načelnika i predložiti poduzimanje odgovarajućih mjera.

Članak 128.

Protiv rješenja Županijskog upravnog inspektora donesenog na temelju stavka 1. članka 114. ovoga Zakona, rukovoditelj tijela uprave, odnosno upravne organizacije, kao i gradonačelnik i općinski načelnik i pravna osoba s javnim ovlastima, mogu u roku od osam dana od dana prijama rješenja izjaviti žalbu ministru pravosuđa Županije.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odlaže izvršenje rješenja.

Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod Županijskog suda.

Članak 129.

Ako Županijski upravni inspektor utvrdi da se povredama županijskih zakona i drugih županijskih propisa građanima i pravnim osobama onemogućava ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa u propisanim rokovima, ili na bilo koji drugi način ometa ostvarivanje tih prava (članak 70. stavak 1.), Županijski upravni inspektor obavezan je da o tome, bez odlaganja pismeno upozna Vladu Županije, a u gradu odnosno općini gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika i da ukaže na posljedice koje su iz takvog stanja nastupile ili bi mogle nastupiti i da traži da ta tijela poduzmu odgovarajuće mjere iz okvira svoje nadležnosti u cilju otklanjanja nepravilnosti na koje ukažu županijski upravni inspektori.

Članak 130.

Građani, pravne osobe, kao i državni službenici i namještenici imaju pravo da se, radi zaštite svojih prava utvrđenih ovim i drugim županijskim zakonima i drugim županijskim propisima, obraćaju usmeno ili pismeno županijskoj upravnoj inspekciji u svim slučajevima kad im se na bilo koji način otežava ili onemogućava da brzo i jednostavno ostvaruju svoja prava i pravne interese ili da izvršavaju svoje obveze kod tijela uprave ili upravne organizacije, odnosno pravne osobe s javnim ovlastima, a osobito:

1) ako im se u zakonom propisanom roku ne rješavaju zahtjevi i žalbe u upravnome postupku, odnosno u postupku iz radnih odnosa;

2) ako se od njih traži da u upravnom postupku dokazuju činjenice uvjerenjima i drugim javnim ispravama koje je po službenoj dužnosti, sukladno ovom ili drugom zakonu, obavezan da pribavlja državni službenik koji vodi upravni postupak;

3) ako im se ne izvršavaju upravni akti doneseni radi ostvarivanja prava i pravnih interesa u upravnom postupku;

4) ako im se ne pruža pravna pomoć u ostvarivanju prava i pravnih interesa i izvršavanju obveza u upravnom postupku.

Županijski upravni inspektor obavezan je odmah postupiti po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, na način utvrđen u odredbi članka 109. stavak 3. ovoga Zakona.

XIII - UREDSKO I ARHIVSKO POSLOVANJE

Članak 131.

Tijela uprave i upravne organizacije, kao i pravne osobe s javnim ovlastima i javna poduzeća i javne ustanove, dužni su voditi uredsko i arhivsko poslovanje u poslovima iz svoje nadležnosti.

Uredsko poslovanje obuhvaća evidenciju o svim predmetima koji se odnose na upravno rješavanje u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku i evidenciju o predmetima i drugim aktima koji se rješavaju u okviru obavljanja stručnih i drugih poslova iz nadležnosti tijela, organizacija i pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Uredsko poslovanje iz stavka 2. ovoga članka, vodi se sukladno županijskim i federalnim propisima, a arhivsko poslovanje vodi se na način utvrđen posebnim županijskim propisima koji se odnose na arhivsko poslovanje tijela uprave, upravnih organizacija i pravnih osoba.

Odredbe ovoga članka odnose se i na uredsko i arhivsko poslovanje tijela zakonodavne i izvršne vlasti i njihovih stručnih i drugih službi i tijela.

Članak 132.

Tijela uprave i upravne organizacije, koji po bilo kom osnovu prestaju s radom, dužni su službena akta, spise i drugu dokumentaciju predati tijelu uprave ili upravnoj organizaciji koji preuzimaju poslove ukinutog tijela, odnosno organizacije.

Primopredaja akata, spisa i dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka, obavlja se sukladno županijskim i federalnim propisima.

XIV - PRIMJENJIVANJE ODREDBI OVOGA ZAKONA NA DRUGA TIJELA I SLUŽBE

Članak 133.

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na unutarnju organizaciju tijela uprave, status i ovlasti rukovoditelja tijela uprave, rukovodeće državne službenike, radne odnose i sredstva za rad tijela uprave shodno se primjenjuju i na stručne i druge službe tijela izvršne vlasti, tijela zakonodavne vlasti, ombudsmane, tijela sudske vlasti, tužiteljstva, pravobraniteljstva, ustanove za izvršenje kaznenih sankcija, zatvore i tijela za prekršaje Županije, grada i općine, ako posebnim zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno.

XV - NADZOR NAD PRIMJENOM OVOGA ZAKONA

Članak 134.

Nadzor nad primjenom ovoga Zakona u županijskim, gradskim i općinskim tijelima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima i poduzimanje odgovarajućih mjera za njegovu pravilnu primjenu obavlja Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije, a u odnosu na sredstva za rad tijela uprave i upravnih organizacija nadzor obavlja Ministarstvo financija Županije, a gradsko, odnosno općinsko tijelo uprave nadležno za financije, nadzor vrši za gradska, odnosno općinska tijela uprave i upravne organizacije.

XVI - KAZNENE ODREDBE

Članak 135.

Novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba s javnim ovlastima, kao i druga pravna osoba:

- 1) ako ne postupi po nalogu tijela uprave (članak 27. stavak 2.);
- 2) ako na zahtjev nadležnog tijela uprave ne dostavlja izvješća, podatke i informacije iz oblasti koje se odnose na javne ovlasti (članak 29. stavak 2.);
- 3) ako onemogućava ili na bilo koji drugi način ometa ostvarivanje prava i pravnih interesa građana ili pravnih osoba ili zahtjeve građana i pravnih osoba ne rješava u propisanim rokovima (članak 70. i članak 72. stavak 1. u svezi članka 76. stavak 2.);
- 4) ako građanima ne pruža potrebnu pravnu pomoć i ne daje odgovarajuća objašnjenja o načinu ostvarivanja njihovih prava i obveza (članak 71. u svezi članka 76. stavak 2.);
- 5) ako od građana traži nepotrebne i suvišne dokaze ili traži dokaze o kojima se vodi službena evidencija (članak 73. stavak 1. u svezi članka 76. stavak 2.);
- 6) ako na zahtjev građana ne izdaju uvjerenja o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju (članak 75. u svezi članka 76. stavak 2.);
- 7) ako na zahtjev tijela uprave i upravne organizacije ne dostavlja podatke, informacije i drugu dokumentaciju (članak 94. stavak 1.);
- 8) ako inspektoru onemogućava obavljanje inspekcijskog nadzora ili pruži fizički otpor ili ne daje potrebna obavještenja i podatke od značaja za izvršenje nadzora (članak 110.);
- 9) ako ne postupi po rješenju inspektora (članak 115.) ili po rješenju inspektora kojim su naređene preventivne mjere (članak 118.);
- 10) ako ne vodi uredsko i arhivsko poslovanje na propisani način (članak 131.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novačnom kaznom od 200 do 2.000 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 136.

Novčanom kaznom od 200 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u tijelu uprave i upravnoj organizaciji:

- 1) ako ne poduzima mjere predviđene u odredbi stavka 1. članka 27. ovoga Zakona;
- 2) ako ovlasti državnog službenika da donosi rješenja i druga pojedinačna akta bez donošenja posebnog pismenog rješenja (članak 66. stavak 3.);
- 3) ako zahtjeve građana ne rješavaju u propisanim rokovima (članak 70.);
- 4) ako građanima ne pružaju potrebnu pravnu pomoć i ne daju odgovarajuća objašnjenja i upute za ostvarivanje njihovih prava i obveza (članak 71.);
- 5) ako od građana traže nepotrebne i suvišne dokaze ili traže dokaze koji se po zakonu moraju pribavljati po službenoj dužnosti ili ako na bilo koji drugi način odugovlače s rješavanjem zahtjeva građana (članak 72. stavak 1.);
- 6) ako ne postupe po predstavkama i pritužbama građana na način predviđen u stavku 2. članka 72. ovoga Zakona;
- 7) ako od građana traže pribavljanje uvjerenja i drugih isprava o činjenicama iz službenih evidencija iz članka 73. stavak 1. ovoga Zakona;
- 8) ako na zahtjev građana ne izdaju uvjerenja o činjenicama iz službenih evidencija (članak 75.);
- 9) ako na zahtjev županijskog tijela uprave ne dostavi određene podatke i obavještenja (članak 79. stavak 2.);

10) ako onemogućava ombudsmanu ispitivanje njihove djelatnosti, odnosno djelatnosti državnih službenika i namještenika ili ne osigura sva službena dokumenta, uključujući i tajne, kao i upravne spise i osigura suradnju svakog državnog službenika ili onemogućujući prisustvo ombudsmana pri rješavanju stvari u upravnom postupku (članak 91.);

11) ako na zahtjev pravnih osoba iz oblasti tiska i drugih sredstava javnog informiranja ne pruže obavještenja i ne daju podatke o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti (članak 94. stavak 1.);

12) ako onemogućava inspekcijski nadzor ili ne daje potrebne podatke i obavještenja ili inspektoru pruži fizički otpor ili prijetnje (članak 110.);

13) ako ne postupi po rješenju inspektora (članak 115.) ili po preventivnim mjerama koje daje inspektor (članak 118.);

14) ako ne vode uredsko i arhivsko poslovanje na propisani način (članak 131.).

Odgovornom osobom u tijelu uprave i upravnoj organizaciji, u smislu stavka 1. ovoga članka, smatra se rukovoditelj tijela uprave i upravne organizacije, inspektor, gradonačelnik, odnosno općinski načelnik, kao i državni službenik koji je zadužen da neposredno obavi određeni posao, a nije obavio taj posao ili je obavio radnju suprotno datoj obvezi.

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 137.

Županijska, gradska i općinska tijela uprave i upravne organizacije organizirat će se sukladno ovom Zakonu u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 138.

Rukovoditelji županijskih tijela uprave koji su ovim Zakonom ovlašteni za donošenje podzakonskih propisa za sprovođenje pojedinih odredbi ovoga Zakona, donijet će te propise u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 139.

Gradovi i općine i dužni su svoje propise o upravi uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 140.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o upravi u Županiji Zapadnohercegovačkoj ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", br. 10/99 I 10/04).

Članak 141.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- SKUPŠTINA -

Broj:
Široki Brijeg, svibanj 2006.

Predsjednik Skupštine
Zoran Vukšić

OBRAZLOŽENJE
ZAKONA
O ORGANIZACIJI TIJELA UPRAVE U
ŽUPANIJI ZAPADNOHERCEGOVAČKOJ

I – USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje ovoga Zakona sadržan je u članku 26. stavku 1. točki e. Ustava Županije Zapadnohercegovačke, (Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, broj: 1/90, 2/99, 14/00 I 17/00).

S obzirom da se ovim Zakonom na jedinstven način uređuju pitanja osnivanja, položaja, uloge, ustrojstvo, ovlasti i obveze tijela uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj (u daljnjem tekstu: Županija), navedena ustavna odredba predstavlja ustavni temelj za donošenje ovoga Zakona.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Ovaj Zakon potrebno je donijeti iz razloga što isti predstavlja neizostavni dio u provođenju cjelokupnoga procesa reforme uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Federaciji BiH, a sve u cilju njezinog osuvremenjavanja i uspostavljanja na načelima i standardima državne uprave u zemljama Europske unije.

III – OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

Poglavlje I – Temeljne odredbe - čl. 1. do 9. propisano je da se ovim Zakonom uređuje organizacija i način funkcioniranja tijela državne uprave u Županiji koja obuhvaća položaj, ulogu, ustroj, ovlasti i obveze u obavljanju upravnih, stručnih i drugih poslova, međusobne odnose tijela uprave i odnos tijela uprave prema građanima, tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, ombudsmanima, gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama, kao i druga pitanja od značenja za organizaciju i rad tijela uprave na svim razinama vlasti u Županiji.

Poglavlje II – Poslovi tijela uprave - čl. 10. do 24. propisano je da tijela uprave obavljaju sljedeće upravne i stručne poslove: izvršavaju zakone i druge propise, obavljaju upravni nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa, donose podzakonske propise za provedbu zakona i drugih propisa, pripremaju propise i daju preporuke iz oblasti zakonodavstva, daju odgovore na pitanja tijela zakonodavne i izvršne vlasti i pravnih i fizičkih osoba koja se odnose na njihovu nadležnost, prate stanje u oblastima za koje su osnovani i odgovaraju za stanje u tim oblastima, te obavljaju i druge upravne i stručne poslove određene zakonom i drugim propisima.

Poglavlje III – Povjeravanje javnih ovlasti pravnim osobama na rješavanje, čl. 25. do 29. propisano je da se određeni pravni i stručni poslovi iz nadležnosti tijela uprave mogu povjeravati na obavljanje pravnim osobama kada je to svrsishodno i kada se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obveza građana i pravnih osoba. Također je propisano na koji način se obavlja povjeravanje javnih ovlasti, te da se istima ne mogu povjeravati poslovi inspekcijskog nadzora kao što su ekspertize, tehnička ispitivanja i sl. ili su

za obavljanje tih poslova potrebna posebna stručna znanja ili ako je potrebna primjena znanstvenih ili posebnih stručnih metoda koje se mogu osigurati samo posebnom opremom (laboratorije i dr.), a za koje u tijelu uprave ne postoje kadrovske, tehničke i druge mogućnosti za obavljanje tih poslova.

U poglavlju IV – Osnivanje tijela uprave i upravnih organizacija čl. 30. do 51. uređena su pitanja koja se odnose na osnivanje tijela uprave i upravnih organizacija na svim razinama vlasti (Županija, gradovi i općine). Tako je odredbama čl. 31. do 33. propisano da se za obavljanje upravnih, stručnih i drugih poslova iz nadležnosti Županije, te samoupravnog djelokruga grada, odnosno općine osnivaju županijska, gradska i općinska tijela uprave i upravne organizacije, dok su člankom 34. utvrđeni kriteriji za osnivanje tih tijela i organizacija.

Odredbama čl. 35. do 46. utvrđene su vrste i način osnivanja županijskih, gradskih i općinskih tijela uprave i upravnih organizacija.

Županijska tijela uprave su: Županijska ministarstva i Županijske uprave. Županijske uprave mogu se osnivati kao samostalne županijske uprave i kao županijske uprave u sastavu županijskog ministarstva.

Županijske upravne organizacije su: županijski zavodi, županijska ravnateljstva i županijske agencije, koje se također mogu osnovati kao samostalne županijske upravne organizacije i kao županijske upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva.

Odredbama čl. 45. i 46. uređena su pitanja osnivanja gradskih tijela uprave, gradskih upravnih organizacija, kao i općinskih tijela uprave i općinskih upravnih organizacija.

Osim toga za općine je propisano da se, iznimno, mogu osnovati općinski zavodi, općinska ravnateljstva i općinske agencije kao općinske upravne organizacije koje mogu biti samostalne ili u sastavu općinske službe za upravu, ako ima potrebe za osnivanjem tih organizacija, a također je propisano da se može utvrditi da gradska služba za upravu ima organizacijske jedinice u općinama na području grada, ako za to postoje objektivni razlozi.

Odredbama čl. 47. do 49. uređena su pitanja koja se odnose na unutarnje ustrojstvo županijskih, gradskih i općinskih tijela uprave i upravnih organizacija.

Odredbama čl. 50. i 51. propisano je da se za obavljanje određenih stručnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe tijela uprave i upravnih organizacija mogu osnovati stručne, tehničke i druge zajedničke ili samostalne službe ili druga tijela, te pitanja koja se odnose na osnivanje tih službi.

U Poglavlju V čl. 52. do 61. uređena su pitanja upravljanja u tijelima uprave i upravnim organizacijama, odnosno ovlasti, obveze i odgovornosti u rukovođenju, kao i radna mjesta rukovodećih državnih službenika u tijelima uprave i upravnim organizacijama, način postavljenja, ovlasti i odgovornosti za rad.

Poglavlje VI – Podzakonski propisi i drugi akti koje donose tijela uprave i upravne organizacije, čl. 62. do 66. se odnose na vrste podzakonskih propisa i drugih akata koje donose tijela uprave i upravne organizacije, pitanja koja se uređuju tim propisima, te ovlasti za njihovo donošenje.

Poglavlje VII – Obavljanje poslova iz nadležnosti tijela uprave i upravnih organizacija i radni odnosi u tim tijelima i organizacijama, čl. 67. do 69. propisano je da se poslovi koji spadaju u nadležnost tijela uprave i upravnih organizacija dijele u dvije vrste, i to: poslovi osnovne djelatnosti i poslovi administrativno-tehničke i pomoćne djelatnosti.

Poglavlje VIII – Odnos tijela uprave prema građanima, čl. 70. do 76. regulirana su pitanja koja se tiču navedenih odnosa.

Poglavlje IX – Odnosi između tijela uprave u obavljanju upravnih i stručnih poslova, čl. 77. do 80. uređeni su međusobni odnosi tijela uprave iste razine vlasti, odnosi županijskih tijela uprave, gradskih i općinskih tijela uprave, te odnosi županijskih i gradskih i općinskih upravnih organizacija.

Poglavlje X – Odnos tijela uprave i upravnih organizacija prema tijelima izvršne vlasti, tijelima zakonodavne vlasti, ombudsmanima i pravnim osobama I prema javnosti, čl. 81. do 94. uređena su pitanja koja se odnose na te odnose.

Poglavlje XI – Sredstva za rad tijela uprave i upravnih organizacija, čl. 95. do 104. uređena su pitanja sredstava kao za rad tijela uprave i upravnih organizacija, vrste i namjena tih sredstava kao i odlučivanje o njihovoj raspodjeli i načinu korištenja.

U Poglavlju XII (čl. 105. do 130.) sadržane su temeljne odredbe o inspekcijskom nadzoru koje su zajedničke za sve vrste inspekcijskog nadzora. U ovom poglavlju su čl. 124. do 130. posebno uređena pitanja koja se odnose na županijsku upravnu inspekciju.

Poglavlja XIII, XIV i XV odnose se na uredsko i arhivsko poslovanje, primjenjivanje odredbi ovoga Zakona na druga tijela i službe, te nadzor nad primjenom ovoga Zakona.

U Poglavlju XVI propisane su kaznene odredbe (prekršaji i visina novčanih kazni za te prekršaje).

Poglavlje XVII – Prijelazne i završne odredbe - uređeno je stupanje na snagu ovoga Zakona, kao i prestanak važenja Zakona o upravi u Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", br:10/99 I 10/04-).

IV – FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovoga Zakona u Proračunu Županije Zapadnohercegovačke nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva.